

FOAIA POPORULUI

un an	4 cor. 40 bani.
jumătate de an	2 cor. 20 bani.
Franza, America și alte țări străine 11 cor. anual.	
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu	

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

să primească la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)

Un şir petitor prima-dată 14 bani, a doua-cară
12 bani, a treia-cară 10 bani.

In numărul trecut am fost dat ştirea, că prim-ministrul Khuen-Hederváry, unul dintre cei mai şireţi miniştri, pe cari i-a avut Țara Ungurească, a rugat corpurile profesionale dela toate universitățile, apoi direcțiunile tuturor corporațiunilor culturale, financiare și economice să se chibzuească asupra trebuinței de-a schimba legea electorală de până acum, iar rezultatul chibzuințelor lor să i-l comunice dânsului. Aceasta să o facă cât mai curând, de se poate încă în anul acesta. Ce-l privește pe dânsul, a dat ordin funcționarilor însărcinați cu strângerea datelor despre populațiunea Ungariei după recensământul (numărătarea) din urmă, să lucreze și ei cât mai sânguincios, pentruca la alcătuirea legii să se cunoască bine, în ce număr se află fiecare naționalitate din Ungaria. Căci oricât s'ar lărgi dreptul de vot, guvernarea, ca naționalitatea maghiară să-și păstreze și după legea cea nouă stăpânirea prestă celelalte naționalități din țară.

Scrisoarea prim-ministrului, cu toată
și un mijloc de-a mai potoli lupta fă-
rarnică a lui Iusth contra legilor militare
și pentru votul universal așa dupăcum și-l
închipuie el, cu o nouă subjugare a națio-
nalităților, însemnează un pas, care ne
mai apropie încâtva de rezolvirea ches-
tii (deslegarea afacerii) votului univer-
sal în Ungaria. La pasul acesta, Heder-
váry a fost de bună samă silit și de cer-
curile hotărâtoare din Viena, cari doresc
introducerea votului universal în Ungaria,
ca să domnească și la noi odată o rându-
eală mai europeană. De un lucru le pare
rău celor din Viena, și anume că naționa-
litățile din Ungaria, îndeosebi noi Românii
și Slovaci, suntem încă tot așa de slabi,
de nu le putem noi pune sulita în coaste
guvernului din Budapesta, ca să înceteze
odată barbaria asiatică dela noi.

Față de pasul cel nou e bine să ne reîmpătrădim în minte starea noastră sub regimul legii celei vechi electorale și să vedem la ce ne putem aștepta după schimbarea ei. E interesant pentru noi să știm, și cum gândesc acum partidele jidano-maghiare despre votul universal.

Legea electorală de până acum a cău-
tat să lovească în două chipuri în noi Ro-
mânii, odată prin faptul, că a pus — în
Ardeal! — condițiuni atât de grele pentru
cei *dela sate*, ca să poată fi alegători, în-
cât numărul alegătorilor Români ardeleni
a fost totdeauna mic. În Ungaria se cere
stăpânirea unui pătrar de sesiune urba-
nă. Cu sistemul acesta din Ungaria s'au

săvârșit cele mai mari înșelătorii, după-cum a constatat pe vremuri însuși prim-ministrul Széll. După-ce ne-au legat nouă Românilor dela sate (nația românească la sate trăiește) mâinile în modul acesta, s'au grăbit să dea drepturi electorale cât mai largi celor dela orașe, adecă străinilor așezați printre noi (Sași, Nemți, Maghiari și alte neamuri), pentruca ajutat de aceștia, guvernele dușmane să poată birui pe Românii dela sate. Socoteala n'a fost greșită, căci strânsura dela orașe a fost totdeauna guvernamentală (Țiganul dela po-mană și Sasul dela blidul guvernamental nu lipsește), alegătorii români și dacă ar fi avut majoritatea, dar erau corupți în parte, alții zăpăciți, cei mai mulți îngroziți de mijloacele barbare, pe cari le folosea autoritățile comitatului, așa că numai cu greu își puteau scoate pe candidatul lor. Ne mai lipsește la sate și organizarea strânsă și fără milă față de cei slabi sau chiar trădători. Unde poporul știe să si *pedepsească*, nu mai e teamă, că puhoiul de venetici, cari au năpădit pământul românesc, își vor mai putea face mende-rele. Dovadă preotul din părțile Orăștiei, care a trebuit să iee lumea în cap, pentrucă s'a vândut dușmanilor neamului; dovadă Jidanul din Bobâlna, care a trebuit să-și închidă crâjma și să plece, căci Român nu-i mai călcă în ea; dovadă învățătorul de stat din Tebea, la care nici Țiganii nu și-au trimis copiii în școală. Când numărul alegătorilor e mai mic, și coruperea (stricarea) și înfricarea unui număr mai mare sau mai mic dintre ei e mai ușoară.

Guvernele vitrege ale patriei noastre nu s'au mulțumit numai cu reducerea numărului alegătorilor români. Ei au alcătuit cercurile electorale astfel, încât alegătorii noștri să întîmpine, mai ales iarna, cât mai multe greutăți pentru a ajunge la orașul, unde se face votarea. Pe când orașenii, aproape toți aderenți (părtinitori) ai partidelor maghiare, au localul de vot la ei, sau de erau în alte orașe, pot veni ușor cu trenul sau pe drumuri împuternicite la vot, alegătorii noștri trebuie să facă drum lung până să ajungă la locul de vot. Drumul acesta e împreunat cu cheltuieli, candidații români de deputat nu sunt oameni cu averi mari, cum au grozii sau jidanii. Ceeace e mai criminal însă, pentru candidații partidelor guvernamentale se iau bani chiar din visteria țării, din așa numitele fonduri secrete, pentruca cu ei să se acopere cheltuielile electorale și să se cumpere sufletele celor slabi și stricați.

Sistemul acesta de alegeri a ajuns să facă din Ungaria un stat batjocorit de toată lumea cultă. Sunt nenumărate cărțile scrise de Germani, Francezi și Englezi, cari

batjocoresc în modul cel mai aspru fără-delegile, ce se fac în Ungaria când cu alegere. Chiar și cercurile cele mai înalte dela curtea împărătească s'au scârbit în sfârșit de atâta ticăloșie și au cerut încă dela guvernul coaliției (Weckerle-Apponyi-Kossuth-Andrássy) să vină cu un proiect de lege, prin care să se introducă votul universal, cum e dejă în Franța, Germania, Austria, Helveția ș. a.

Cererea aceasta a căzut ca o bombă. Toți nemeșii, începând dela grof și baron și sfârșind cu cocșul lor, toți privilegiații (cei cu favoruri) dela orașe, toți paraziții se îngroziră. Cum, poporul prost se ia parte în număr și mai mare la alegerea deputaților? Votul să fie chiar secret, încât noi să nu mai putem chinul pe ceice ar cuteza să voteze pentru un reprezentant, care să se gândească într-adevăr la binele poporului? Așa ceva nu se poate. Și s'au pus, să-kiea felurite pedeci, așa că legea votului universal n'o avem nici astăzi încă.

În partidul guvernamental sunt două păreri: unii vor o lărgire cât mai mică a dreptului de vot, pentru ca numărul alegătorilor dela sate să nu prea crească. Aceştia sunt aderenţii (partizanii) lui Tisza şi Saşii. Partidul lui Jasthi vrea o lărgire cât mai mare, dar aşa, ca numai cetăţenii de naţionalitate maghiară să se folosească de ea. Kossuthişti sunt împărţiţi în două, ca şi guvernamentalii. Singuri, cari vor votul universal, egal pentru toată lumea, şi secret, sunt naţionalităţile şi socialistii.

Hederváry, care vrea în fine să prezinte proiectul (planul) legii electorale celei nouă, nu s'a rostit încă lăunatic, așa că nu putem ști, cât de universal (cât de pe larg) va fi votul, ce caută să-l hărăzească cetățenilor, cari au fost până acum egali numai la plata dării în bani și sânge. Incurcăturile din dietă au produs chiar svonul, că Hederváry, se va grăbi să treacă încă la toamnă proiectul legii electorale celei nouă, ca apoi disolvând (închizând) dieta, să facă alegeri nouă după legea cea nouă.

Ar fi trist, dacă lucrurile ne-ar ajunge iară nepregătiți. Voturile, ce se vor da la alegerile, ce au să urmeze, sunt de cea mai mare însemnătate pentru națiunea română. Orice vot dat străinului — fie Jidan, fie Român vândut guvernului — opăcește progresul nostru politic, și prin asta și pe cel economic și cultural, pe zeci de ani. De aceea e de datoria nu numai a *alegătorilor* români de-a griji, ca din cerc electoral românesc să nu mai ajungă străin deputat, dar și a *nealegătorilor*, socotiți de legile țării numai ca niște vite bune de muncă pentru țară. Aceștia însă să lucreze,

ca alegătorii, ce-i avem, să-și dea votul numai candidaților partidului național român. Pentru că numai aceștia sunt cu adevărat aderenți ai votului *universal, egal și secret*, pecând orice Maghiar, Jidan sau renegat *minte*, când zice, că e de aceeaș părere, căci chiar voină lărgirea votului, vrea să potrivească cercurile electorale astfel, încât Românii să rămânem tot în coadă.

Deci să ne pregătim, iar de va îndrăzni vr'un nenorocit, fie venetic, fie Român, să mai lucreze contra voinței noastre, pedepsiți-l pe el și neamul lui — să-i plângă și petrele de milă.

Numerai apărându-ne contra dușmanului, hăuntric și străin, vom ajunge și noi Românii să scăpăm din iobăgia cea nouă, în care trăim de 60 de ani.

Lupta în comitate. Congregația comitatului Târnava-mică s'a întrunit într-o sedință extraordinară. Scopul a fost votarea unei adrese de încredere pentru guvern și condamnarea obstrucției. Membrul *Dr. Romul Boila* vorbește contra. Ungurii încep să urle. Dl Boila le spune atunci verde, că acest comitat a fost de 30 de ani cuibul celor mai desgustători mameluci. Membrii maghiari sar cu pumnii încheștați spre Românul nostru, urlând: „Du-te în România!“ Fără teamă, dl Boila își repetă cuvintele spunând și prefectului (fișpanului) Kemény, că el însuși e unul dintre ceice au trecut din partid în partid. Tot contra propunerii vorbește și membrul român dl *Simion Căluțiu*, întrerupt de acelaș urlet sălbatic. Pentru propunere vorbește și un kossuthist, așa că e primită partea cu condamnarea obstrucției.

Vrednica comună românească Sâncel a cerut, ca *protocoloalele comunale* să se poarte în limba română. Cererea se respinge pentru niște greșeli de formă. Ea se va face din nou.

O achitare. Tribunalul din Oradea-mare a achitat pe vrednicul preot Ciordaș (Bihor), tatăl dlui avocat Dr. Ciordaș din Beiuș. Procurorul îl dase în judecată, pentru că ar fi agitat contra naționalității maghiare.

Pregătirea trialismului. Acum avem dualismul, monarhia noastră fiind împărțită în două: Austria și Ungaria. Slavii de meazăzi, Slovenii, Croații și Sârbii (din Croația, Bosnia, Herțegovina, Dalmația), lucrează cu tot dinadinsul să strice rânduiala aceasta, schimbându-o cu *trialismul*, adică monarhia să fie împărțită în *trei* părți, dintre cari cea de-a treia, cea nouă, să fie slavă. Deocamdată lucrează numai pe cale culturală, prin societăți. Săptămâna aceasta au fost serbări mari în Agram (Zagreb), capitala Croației, luând parte toate societățile de gimnastică ale Slavilor de meazăzi. De câte ori fac acum congrese se adună cu toții.

Pe noi ne bucură mișcarea aceasta, căci după trialism are să vină federalismul, când adică fiecare popor din monarhie își va avea autonomia sa.

Contra obstrucției. În dietă, deputații din opoziție continuă cu obstrucția contra proiectelor de legi militare, mințind, că prin asta luptă pentru votul universal. Acum au început adunările municipale din anele comitate și orașe să trimită dietei proteste contra obstrucției. Tot mofturi.

Batjocorirea armatei împărățești în dieta din Budapesta. În numărul trecut am dat știrea, că deputatul Károlyi și-a bătut joc în modul cel mai necuviincios de armata împărătească, fără ca să-i fi răspuns cineva. În Austria s'a găsit un bărbat vrednic, contele Adalbert Sternberg, care i-a trimis contelui Károlyi următoarea telegramă: „Dta ai insultat armata austriacă, al cărei membru devotat a fost mulți ani tatăl meu. Dacă nu-ți vei retrage cele spuse în vorbirea d-tale din dietă, te vom socoti un calumniator ordinar“.

După cum scrie gazeta „Die Zeit“ din Viena, împăratul va mustră aspru pe miniștrii unguri, pentru că nu au respins vorbele urite ale kossuthistului Károlyi.

Zichy și limba germană. Între cei mai mincinoși bărbați de stat ai Ungariei locul de frunte îl ocupă și acum fariseul Apponyi. Acesta ține prin Germania vorbiri, în cari preamăria limba și literatura germană cum n'ar fi făcut-o nici cel mai șovinist Neamț. În schimb, acasă, în Ungaria, prigonă limba germană, îndeosebi n'ar fi ertat odată cu capul, ca Șvabii din Banat să audă și limba lor maternă germană în școalele primare, căci secundare nici n'au. Un elev credincios al lui Apponyi se străduiește să fie ministrul de culte (de necultură) de-acum Zichy. A dat adică un ordin, ca în școalele normale (preparandii) maghiare să se învețe limba germană mai cu temei. În *toate* școalele maghiare, limba germană e batjocorită. Noi Românii am fi cei dintâi, cari ne-am bucura, dacă la școalele secundare (gimnazii, civile, reale etc.) ale statului s'ar învăța cât mai mult limba germană și cât mai puțin cea maghiară, căci cu limba germană intrăm în lumina culturei europene, cu cea maghiară....

Dar ordinul lui Zichy e numai de ochii lumii. El a fost telegrafiat la toate gazetele scrise în limba germană, între cari multe jidovești, acestea din urmă, plătite gras, îl vor lauda și vor zice: iată un ministru european (?), pe care-l hulesc pe nedreptul naționalitățile.

Slovacii și Cehii. Aceste două popoare slave se înrudesesc foarte de aproape în privința limbii. Cehii, popor mai mare și mai bogat, s'au interesat totdeauna de frații lor Slovaci, cari suferă, împreună cu noi, asuprirea nemeșimii maghiare și a celor jidăniți. Săptămâna trecută s'au adunat în Luhaciov fruntași cehi și slovaci, ca să discute asupra mijloacelor de-a face între Cehi și Slovaci legătură mai strânsă, mai ales pe terenul financiar. După aceea s'a ținut și o mare adunare poporală, căreia vrednicul Slovak, dl Dr. Ivanca, li-a arătat suferințele Slovacilor. La aceasta adunare a luat parte și iubitul nostru deputat, dl Alexandru Vaida-Voevod.

Tot dela congresul rasselor.

În numărul trecut ne-am ocupat mai cu de-amăruntul de cele întâmplate la congresul rasselor (popoarelor) în Londra, unde învățații lumii au condamnat cu tărie asuprirea altor popoare prin unul singur. Toți se gândiau la Rusia, dar mai ales la Ungaria, căci pe când Rusia nici nu e socotită ca țară pe deplin civilizată și nici ea însăși nu vrea să treacă de iubitoare de dreptate față de popoarele nerusești, băr-

bații conducători ai Ungariei de zeci de ani mint prin gazete și pe la congrese, că naștră ar fi un raiu pentru popoarele maghiare.

Profesorul Arnaud dela universitatea din Bern (Șviteră) a înfierat — alături de alți învățați italieni și englezi — atâta tărie asuprirea popoarelor prin mai amănunțit cele spuse de el, ca să-i răspundă Românii noștri, că minciunile jidăniilor maghiare nu mai prind. Iată ce a mai spus profesorul Arnaud:

Drepturile omului și libertatea națională politică a popoarelor sunt un principiu hotărât și hărăzit tuturor neamurilor și nu este iertat, ca cineva să se atingă de aceste comori ale omenirii.

În statele alcătuite din popoare diferite, deosebite, ideea de stat sau națiune nu dă drept de asuprire sau de stăpânire, căci toate popoarele sunt egal îndreptățite. Nici un popor din lume nu are dreptul de a-și impune limba și cultura sa națională altui popor, sub nici o formă: nici ca ideie de stat, nici pentru că ar fi o trebuință culturală sau economică. E o prostie, e o mișelie politică a vorbi de „limbă de stat“. Limba statului e limba cetățenilor, și dacă sunt mai multe limbi, atunci acestea sunt limbile statului (ca în Șviteră, Austria ș. a.). Minciuna aceasta cu o singură limbă de stat, unde sunt mai multe popoare, trebuie să piară. Fiecare popor are drept nefermuit a se folosi de limba și cultura sa națională în statul, pe care îl susține cu sângele său.

Trebuie să protestăm în contra minciunii politice, că în statele cu mai multe naționalități e destul, dacă se respectă libertatea indivizilor (a oamenilor singuratici). Nu poate fi libertate adevărată pentru individ, când nu este libertate deplină politică pentru poporul, din care face parte individul.

În statele cu mai multe naționalități popoarele trebuie să aibă fiecare autonomia sa națională, pentru-ca ele să poată hotări neîmpedecate în privința vieții lor politice, economice și culturale.

Ceice se împotrivesc acestor cereri politice, sunt dușmanii omenirii și ai civilizațiunii.

Dela Liga culturală.

Serbări mari în parcul Carol I (unde a fost expoziția în 1906) din București. În zilele de 28, 29 și 30 August (Duminică, Luni și Marți) stilul vechi vor fi niște serbări mari date de Liga culturală. Vor fi zboruri cu aeroplan, poziție de porturi naționale (cu premii) din toate țările locuite de Români, două cântate din caval (un fluier lung) de cântăcari din Vrancea, tombolă, la care câștigă toate numerele, cinematograf, serenade neșiane și coruri pe lac, muzici militare, joc popular, bătaie cu flori, serpentine și confeti, jocuri naționale, alergări cu biciclete și automobile, piese teatrale la Avântul românesc. La 30 August se va reprezenta năvala Griviței.

Serbările încep în fiecare zi la 10 ore dimineața și țin până la 2 ore noaptea. La loc de taxă de intrare va cumpăra fiecare un bilet de un leu al loteriei Ligei. De la lavranca, ministrul căilor ferate, a făcut pentru toți ceice vin în zilele acelea la B-

Nr. 32

cărești o scădere la biletele de tren de 75 la sută. Din Căneni până la București, biletele clasă III costă 12 lei 70 bani. Cu scădere va costa numai 3 lei 20 bani. Dela Predeal la București costă cu acceleratul 8 lei 20 bani, pentru serbări numai 2 lei 50 bani. Dela Vărciorova la București cu acceleratul 14 lei 50 b., cu scădere 3 lei 65 b. Așa că pot să meargă și dela noi mii, căci nu vine scump și ne mai înfrățim odată.

Nu e însă destul cu atâta. Pentru expoziția de costume naționale și țesături trebuie să trimitem și noi cât mai multe lucruri, ceea ce iarăși nu e lucru mare, căci vama nu se va plăti. Toate lucrurile să se trimită pe adresa doamnei *L. Russu-Sirianu*, București, Strada Dr. Lueger, Nr. 1. scriind pe învelișul pachetului

Pentru expoziția din parcul Carol, August 1911.

Așa dară cât mai mulți la București, dar mai întâiu să trimitem din toate satele noastre lucruri frumoase făcute de femeile noastre pentru expoziția națională a Ligei.

Concursul de costume naționale.

Liga culturală a organizat la Vălenii-de-munte (județul Prahova, România) un concurs (întrecere) de costume (îmbrăcăminte) naționale. Oaspeții sosiți în număr foarte mare în Văleni s'au dus mai întâiu să salute cu respect pe căpetenia luptei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, pe marele dascăl al neamului nostru, dl *Nicolaie Iorga*, apoi s'au dus în localul, unde aveau să se împartă premiile. La concurs au luat parte, pe lângă locuitori din toate părțile României, și câțiva Români dela noi și din Bucovina. S'au împărțit un premiu de 100 lei, 3 de câte 50 lei și 13 de câte 20 lei.

Seara a fost petrecere cu joc.

Primul aviator român inginerul A. Vlaicu la Blaj.

Cu prilejul serbărilor culturale, cari se vor desfășura la Blaj în 28, 29, 30 August st. n. obștea românească va avea rara fericire de a se desfășura în zborul aviatorului nostru A. Vlaicu, care a ținut să înalțe numbul serbărilor prin zborul său cu aparatul cel mai nou construit după sistemul propriu. — Zborul inginerului Vlaicu va fi un frumos gest în pervazul serbărilor jubilară a culturii române. Români de pretotindea, grăbiți a fi martori a acestui triumf al științei române. Nu întârziați a respăli ru obolul vostru nizuințele și jertfa ce aduce un fiu al neamului și țării noastre pe altarul științei universale.

Spre orientare avizăm onoratul public românesc, că zborul va avea loc în a doua zi a serbărilor: Marți în 29 August sau la caz de timp nefavorabil Miercuri în 30 August st. n. între orele 5—7 d. a.

Biletele de participare de persoană:

1. Loc I. 10 cor.
2. „ II. 5 „
3. „ III. 2 „
4. „ IV. 1 „

Anunțările să se facă necondiționat până la 25 August ca comitetul aranjator să poată lua măsuri pentru trenurile de lipsă, trimițându-se de-odată prețul biletelor la adresa: *Ioan F. Negruțiu jun., inginer, Blaj—Balazsfalva.*

Comitetul aranjator.

Cum se îmbogățesc Jidanii.

Bietii Maghiari așa au ajuns de rău sub călcăiul cismeii jidane, încât dacă câte-o gazetă de-a lor cutează să vorbească despre vre-o mișelie de-a Jidanilor, nu le zic acestora pe nume, ci *Cazari*, pentru că să nu supere pe Jidanii cei puternici, cari sunt stăpânii presei, comerțului, industriei, politicii, culturai, ba în multe părți ale țării chiar și stăpânii pământurilor, cari au fost odinioară ale conților și baronilor maghiari.

Gazeta partidului poporal (romano-catolic, dar șovinist) „*Alkotmány*“ din Budapesta a adus, mai zilele trecute, niște date nouă despre fărâdelegile săvârșite de Jidani — *Cazari*, cum le zice — în Maramurăș.

Cu câteva luni în urmă, un membru al partidului acestuia a interpelat (întrebat în dietă) pe ministrul de justiție (dreptate, la noi nedreptate) în privința sărăcirii tot mai grozave a Rutenilor din Maramurăș. Ministrul a promis, că va cercetă, și a însărcinat cu cercetarea pe subjucele Baydik din Ökörmező. În cercul Ökörmező sunt 26 de comune, dintre cari subjucele, un om vrednic și cu dragoste pentru popor și dreptate, a cercetat zece.

Ceeace a constatat dl Baydik cu privire la falsificările făcute la cărțile funduare pentru folosul Jidanilor e înspăimântător! Optsute șasezeci și trei de falsificări a descoperit numai în zece comune! Câte vor fi în celelalte comune din cercul acesta, câte vor fi în comitatul întreg!

În cercul acesta se hotărîse facerea tuturor schimbărilor pentru cărțile funduare în anul 1906. Lucrarea aceasta a ținut trei ani. Președintele comisiei a fost Jidanul Bernhard Károly, secretar Jidanul Schwarz Mór Mozes.

Cum au lucrat mișei aceștia? Au declarat drept persoane necunoscute nu numai pe proprietarii cei vechi, dar morți, ci și pe moștenitorii legiuți ai acestora, pentru că să nu fie siliți, după cum cere legea, a-i încunoștiința, ca să-și valideze (caute) dreptul de moștenire. Au falsificat și certificatele primăriilor, prin cari se constată, unde se află cutare sau cutare proprietar. În loc să facă primăriile acest certificat, le-a făcut comisiunea, care a pus să le iscălească notarul public, apoi au pus, fără știrea primarului, sigilul comunei pe ele. Cu câtă nerușinare au lucrat, se vede și de-acolo, că despre primarul din Repenye, care era bărbat de încredere pe lângă comisiune, au făcut un certificat, în care se spune, că nu se știe unde se află el!

În felul acesta au făcut 863 de falsificări, și anume în 731 de cazuri proprietarul murise, în 31 de cazuri era încă în viață, în 94 de cazuri proprietarii locuiau în alte comune și așa mai departe. Toți cei morți aveau moștenitori legiuți, cari au fost jefuiți de averea lor.

Legea mai cere, că despre aceste schimbări în cărțile funduare să se drezeze (iee) un proces verbal (protocol), care să se cetească și explice (lămurească) oamenilor în limba maternă (acolo în limba rutenă). Subjucele Baydik a constatat, că nicăiri nu li s'a cetit și nu li s'a explicat în limba maternă acest proces verbal.

Iată cum iubesc dreptatea Jidanii. Pe de altă parte însă, ei se bat în piept la orice ocazie, că sunt iubitori de adevăr și

dreptate. Dar noi știm destul de bine, că Jidanii iubesc pământul acestei țări, numai fiindcă văd, că aici ei își pot face mai bine mendrele.

Mișeliile acestea s'au întâmplat în comunele Repenye, Alsóhidegpatak, Felsőhidegpatak, Rosztoka, Padóc, Fülöpfalva, Cserjés, Iszka, Majdánka și Vucskómező. Iar ceice au vrut să tragă folos după aceste înșelăciuni, sunt Jidani răi, dintre cari pe câțiva îi spune „*Alkotmány*“ cu numele: Davidovics Mosco, Weisz Falek, Friedmann Eizig, Hoffmann Hersch, Ziffern Jankel ș. a. Davidovics a venit cu zdrențele vale după el, și acum e proprietar de 150 jugăre. Tot așa și ceilalți.

Se înțelege, că harnicul subjucele a fost amenințat în fel și chip de Jidanii spurcați și de unii dintre slugbașii unguri. Dar nu i-a păsat, căci și-a făcut datoria cu vârf și îndesat, iar raportul despre cele constatate în zece comune l-a înaintat deja ministrului.

Suntem acum foarte curioși să vedem, dacă un ministru ungur va cuteză să facă ceva contra Jidanilor aliați cu șoviniștii.

Dela despărțămintele „Asociațiunii“.

Despărțământul Sebeșului. — *Serbarea portului național la Mercuria.* Despărțământul Asociațiunii dela Sebeșul-săsesc lucrează neobosit. An de an membrii cutreeră satele ce li-s'au împărțit — răspândind lumină între popor. S'au întâmplat însă, că după un drum lung și obositor nici nu află ascultător și sunt siliți a-și ținea prelegerile în fața alor 5—10 oameni. Acuma-i anul trimișii despărțământului — în o comună de aproape 2000 suflete — au fost siliți, ca să vorbească la 6 oameni, dintre cari 5 erau beți și încontinuu între rupeau vorbitorii. Rușine pentru câte un sat așa și rușine înșutită pentru fruntașii de acolo, cari, cu toată că au fost înștiințați de cu bună vreme, nu au făcut cunoscut poporenilor, că se va ținea prelegere.

Anul acesta la 6 August s'a chemat poporul din Răhău la o șezătoare culturală. Trimisiile despărțământului, domniile adv. *Stefan*, părintele *Stanca*, însoțiți de dnii adv. *Lazar*, contabilul *Tatar*, *Oncescu*, director de bancă, *Stefan*, student, au aflat un public numeros la sosire.

Părintele *Stanca* a vorbit dând sfaturi, cum să ne împărțim lucrurile și venitele. A vorbit foarte la înțeles, fiind ascultat cu plăcere.

Dl avocat *Stefan* a vorbit despre cauzele proceselor, despre dreptul public, administrativ și despre noua lege de execuțiune.

Din Răhău am plecat mai mulți la băile din *Mercuria*, unde se ținea petrecerea numită „*Sărbarea portului românesc*“. Jurul întreg era adunat aici și cei mai mulți și dintre cărturari erau îmbrăcați românește. Gândeai că ești la o nuntă țărănească.

Petrecerea a ținut de seara dela 7 ore până târziu.

Pentru ideea aranjării petrecerii chiar la băile din *Mercuria*, unde până acumă petrecere nu s'a făcut, putem mulțumi dlu

protopop Eugen Pop Păcurariu, președintelui. Scopul a fost nobil: venitul să se adăogă colectei pentru ridicarea statuelor lui Eminescu și Barițiu. În pauză dl președinte Păcurariu a ținut un toast foarte frumos despre întrunire, mulțămind, că a fost părțit în scopul său de lumea adunată. Despre venitul petrecerei s'a dat seamă prin ziare. *Rb.*

Despărțământul Blajului și-a ținut adunarea în Blaj, deodată cu inaugurarea (deschiderea) noului local al Casinei române și al Reuniunii meseriașilor din loc. La inaugurare a luat parte și Excelența Sa, Înalt Preasfințitul Metropolit Dr. Mihali. Adunarea se deschide printr-o vorbire a dlui Maniu, apoi dl Precup, profesor și harnic și neobosit patron și conducător al meseriașilor ține o prelegere plină de sfaturi pentru meseriași. (Vezi la rubrica „Ce scriu alte gazete?”) Terminându-se adunarea, corul meseriașilor a înveselit publicul cu mai multe cântece, iar doamna Kampf a declamat înduioșând publicul cu „Cântecul războirii” al lui Coșbuc.

Despărțământul Reghinului și-a ținut adunarea la *Toplița-română*, o comună mare românească, copleșită acum de jidani, în număr de mai multe mii, adăpostiți în cele 16 fabrici de herestreă (scânduri etc.). Starea culturală a comunei e de plâns, căci pentru șase sute de copii în vârstă de școală abia e o școală cu un singur învățător! La adunare încă au fost foarte puțini țărani. Directorul despărțământului, dl avocat Dr. I. Harșia, deschide adunarea printr'un discurs inimos, care cuprinde o îndemnare spre bine și lumină, biciuie nepăsarea și somnul de moarte și cerea muncă neșovăitoare pentru deșteptarea amărâtului popor din aceste părți.

Oaspeții s'au dus apoi de au vizitat *expoziția de cusături și țesături românești*. Erau preste 500 de lucruri, de toată frumusețea, făcute de harnicile noastre din Corbu Toplița, Deda, Maieră, Giurgeu-Sânmiclăuș și Meșterhaza. S'a ținut apoi a doua ședință, în care a vorbit părintele G. Branca din Petelea despre *comasări*. De față erau mai mulți țărani, cari l-au urmărit cu un interes foarte viu. La sfârșit s'au făcut, prin dl G. Dranea, propuneri pentru organizarea economică a poporului român, iar prin dl Teodor A. Bogdan, învățător, propuneri pentru combaterea beției.

Cu prilejul acestei adunări s'au înscris un membru fondator, 26 membri ordinari și 7 membri ajutători.

Seara a fost reprezentație teatrală.

Despărțământul Teaca, precum și comiteul sucursual (filial) pentru fond de de teatru român și-a ținut adunarea în Teaca. Seara s'a jucat piesa „Paraclisierul” de V. Alexandri, distingându-se de șoara Z. Vitez și dnii I. Harșia și I. Miclea. Declamațiunile dlui Const. Calmuțchi au fost viu aplaudate.

Despărțământul Hunedoarii și-a ținut adunarea de constituire în Hunedoara. Întâiu a vorbit delegatul comitetului central, dl Oct. C. Tăslăuanu, urmând apoi prelegerea foarte instructivă a dlui Vasile Osvadă despre *rostul Asociațiunii în viața poporului nostru*. Dela membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători s'au încasat preste 2200 cor.

Ce scriu alte gazete?

„Gazeta Transilvaniei” (Brașov). Contele Hederváry prin fapta sa (circularea în cauza votului universal, adresată numai corporațiunilor ungurești) și-a dat arama pe față, și-a arătat colții ascuțiți ai șovinismului său. Pentru el, întocmai ca pentru cei mai mari șoviniști, popoarele nemaghiare, și în special noi Românii suntem ceva de nebăgat în samă, când e vorba de drepturi ori de considerații loiale, dar suntem buni, când ni se cer soldați și bani pentru visteria țării. Dacă contele Hederváry s'ar fi lăpădat de haina șovinismului și intoleranței, trebuia să ceară prin circulara sa, alătura de instituțiile maghiare, părerea și la două instituții regnicolare române, cari sunt *Asociațiunea și partidul național român*. Aceste două instituțiuni cuprind totalitatea poporului român din patrie, una în privința culturală, economică și socială, cealaltă în privința politică. Sunt deci regnicolare (ale locuitorilor țării), ca oricare din instituțiunile maghiare, căroră Hederváry le cere părerea. În felul acesta ar fi găsit, dacă ar fi voit, instituțiuni regnicolare și la celelalte popoare.

„Unirea” (Blaj).*) Alătura de casină, e localul societății meseriașilor, e bine așa. Se cuvine, că intelectualii noștri să stea în legătură cât mai strânsă cu clasa noastră de mijloc. Dar asta nu însemnează, că intelectualii să fraternizeze cu meseriașul. Meseriașul să fie meseriaș și să se ferească de gărgăunii domniei, să nu caute prietenia domnilor, pentru că aceea e cam scumpă. Meseriașii și negustorii noștri trebuie să recucerească piața Blajului și să se înfrângă concurența străină prin muncă cinstită, punctuozitate, cumpăt și cruțare. Dacă intelectualii au îndatorirea morală să-i sprijinească, în schimb și meseriașii și negustorii noștri au îndatorirea de-a face tot asemenea. Titlul de meseriaș român încă nu-l îndreptățește pe nici unul de-a cere sprijinul fără a munci bine, la timp și cu prețuri cinstite.

„Deutsche Bürger-Zeitung” (Sibiu). Înființarea unei bănci de stat pentru parcelare și colonizare, hotărâte nu de mult, iarăș este o întocmire, despre care se poate zice cu siguranță, că are să fie pusă în serviciul unor scopuri de maghiarizare. Și munca colonizatorică de până acum a guvernului, care n'a prea dat rezultatul favorabil dorit, a fost pusă numai și numai în serviciul ideii de maghiarizare. Acum e vorba, ca un institut de stat, anume înființat pentru scopul acesta, să continue sistematic munca aceasta. Dorul de păământ și starea rea economică a țăranilor nemaghiari din țară nu va fi luată în samă, din contră, se vor înființa colonii maghiare cari se vor bucura de tot felul de favoruri, și asta pe socoteala celorce plătesc dări. Nu de mult scria o foaie (jidano) maghiară din Budapesta despre activitatea acestei bănci următoarele: „...unele naționalități se întăresc foarte, cumpărând păământ maghiar. E deci o datorie de frunte a politicii naționale să cumpere moșii și să le împartă la Maghiari”.

*) Din vorbirea dlui G. Precup, profesor și președintele Reuniunii meseriașilor din Blaj, când cu inaugurarea noului local al Casinei române și al Reuniunii meseriașilor.

Stiri politice din străinătate

Turcia. Malisorii (Albanezii catolici) au părăsit aproape toți teritoriul musulman și s'au rentors acasă. Guvernul turcesc e pe deplin hotărât, ca să-și împlinească făgăduielile, mai ales cu privire la înființarea de școale naționale albaneze și ridicarea bunăstării materiale. Cu toate acestea însă n'au încetat nemulțumirile în rândul națiunii albaneze, din care partea cea mai mare e de religie mohamedană. Albanezii mohamedani au fost aceia, cari au jutat mai mult pe Turcii-tineri să introducă constituția în Turcia. Ei așteptau drept răsplătă, ca statul să-i ajute pentru desăvârșirea culturii lor naționale, înființându-se înainte de toate școale cu limba de predăpunere albaneză. Din nenorocire, o parte din conducătorii de azi ai Turciei au cerut sfat dela Ungurii din Budapesta, cum să guverneze Turcia, care încă e o țară bogată de mai multe popoare. Aceștia le-au dat sfatul barbar să turcizeze, cum ceareă ei maghiarizeze în Ungaria. Turcii nuse auză însă de creștini, ci vor să turcizeze numai pe Albanezii mohamedani. Aceștia însă nu vor să-și părăsească limba, de aceea au pornit acum o nouă agitație pentru respectarea drepturilor sfinte ale limbii albaneze și la Albanezii mohamedani. Zilele trecute au înaintat un memorandum guvernului turcesc, cerând cu tărie înființarea de școale albaneze în întreaga Albanie și întrebându-se literelor latine (românești) pentru scrierea limbei albaneze. Până acum, clubul albanez n'a primit încă răspuns.

Derviș-Hima, unul din căpeteniile albaneze, temându-se de urmările guvernului turcesc, a fugit la Constanța, în România. Un gazetar dela foile „Minerva” și „Seara” din București s'a dus la el și l-a rugat să-i explice cauzele veșnicilor războaie ale Albanezilor. Iată, ce a spus dl Derviș Hima:

Când s'a proclamat constituția, firea cult albanez, care rătăcea prin țări străine, precum și Albanezii patrioți au dat un manifest, în care cereau 1. înființarea de școale primare și secundare în Albania întreagă, având să se propună în de în limba turcă și albaneză; 2. înființarea de biserici creștine pentru Albanezii greci-orientali, pentru că aceștia să scape de Greci, cari vreau să-i grecezeze; 3. funcționari cinstiți; 4. la scrierea limbii albaneze să se întrebuițeze literelor latine, introduse deja mai de demult.

S'au ținut și cel dintâu congres al Albanezilor mohamedani, ortodocși (greci-orientali) și catolici, cari au rostit același discurs, ca și cele cuprinse în manifest. Tinerii Turci au căutat însă să adăunească pe Albanezii mohamedani, spunându-le, că introducerea literelor latine în limba albaneză va avea drept urmare încrăstina lor. Neadevărul acesta a prins rădăcină la Albanezii mohamedani. Cu toate acestea, nedreptățile guvernului turcesc au produs revoluția albaneză din anul trecut (în vilaietul Cosovo). De teamă, că nu cumva revoluția să se întindă și în Albania de mează-zi, guvernul s'a prefăcut, că primește dorințele Albanezilor naționaliști. Și acum i-a înșelat, de aceea s'au răsculat Malisorii. Tot de teamă, ca să nu se deșertească revoluția, guvernul a primit condițiunile Malisorilor, cari sunt cele din manifestul albanez.

Holera.

istoricul ei. — Măsuri de apărare.

Referență făcută în 5 Februarie 1911 în
Casa Națională din Sibiu.

De Dr. I. Beu.

(Urmare).

În anul 1883 holera și-a început din
călătoria în jurul pământului, por-
din India și trecând prin Port-Said în
Toulon, Marseilla
iar de aici în Toulon, Marseilla
mai departe pe aproape întreg ro-
șul pământului, făcând pretutindenea
grozave în timp de vre-o 10—15
zile.

Unele țări au suferit de holera în
mod îngrozitor. Astfel s'au îmbolnăvit în
anul 1885 în Spania nu mai puțin
de 339,000 oameni, dintre cari au pierit
120,000; în anul 1886 s'au îmbolnăvit în
Japonia 155,000 de inși și au pierit cu
totul 109,000; dintre 46,953 pelerini ve-
niți la Mecca în anul 1891 s'au reîntors
numai 25,553 de inși. În cursul anului
1892 au murit de holera în India 762,695
de inși; în același an Rusia a pierdut
266,200 oameni pe urma acestei boale.

Nu e mirare deci, Onorat public,
dacă văzând atâta moarte din pricina unei
singure boale, țările civilizate nu au cru-
țat nici o jertfă și nu s'au liniștit, pânăce
nu au dat de urmă ucigașului. Franca și
Germania au trimis comisiuni anume, cu
oameni învățați în frunte, cari să studieze
boala la fața locului, în patria ei veche.
Mai norocoasă a fost comisiunea germană,
renumitul Robert Coch în frunte; acestui
mare învățat i-a succes în fine să dec
urma ucigașului, i-a succes să descopere
germenele boalei. Credința celor din Ben-
galia, că pricina holerei este a se căuta în
urezul stricat, și cea a medicilor europeni,
cari credeau a fi ceva miazmă, a căzut
în fața descoperirii lui Coch, care preste
tot rămâne de mare însemnătate în istoria
boalelor lipicioase. Descoperirea lui Coch
a înlesnit lucrările conferențelor interna-
ționale din Berlin, Londra și Roma, con-
vocate anume pentru a chibzuî asupra mă-
surilor de lipsă întru combaterea acestei
boale. Fără îndoială acestei descoperiri
este a se mulțumi, că Europa a fost scu-
tită de holera dela anul 1895 și până în
trecută; că măsurile luate pe baza a-
cestor cunoștințe au făcut cu puțință de a
împiedeca răspândirea și a reduce la cât
mai puțin cazurile de îmbolnăvire.

Robert Coch a găsit, că pricina ho-
lerei este un bacil (viermuleț) special,
adese-ori încovoiat ca o coma — pen-
tru acest motiv i-se zice și comabacil, —
une-ori se împreună mai mulți comabacili
și formează o spirală sau un S roman, mai
rar are și formă dreaptă. La un capăt e
provăzută cu un perișor, cu ajutorul căruia
vibrează, se mișcă. Comabacilul este ae-
rob, adică trăiește numai la aer; lipseș-
te de această substanță (adecă de aer)
câtă vreme de viață, și îndată pier. La
când dură de 22 grade Celsius se sporește
de minune; temperaturi mari nu-i sunt pri-
cioase. Uscăciunea, razele directe ale
soarelui asemenea nu-i priesc. La tempe-
raturi sub zero pier. Dar se ține cu săp-
tămăniile, ba cu lunile chiar, în apa din
fântâni și din râuri. Comabacilul pier în
câteva minute în soluție de carbol 1%,

în soluție de sublimat 1%, etc. La omul
bolnav de holera se găsește în intestin.
În urmăre îl vom afla totdeauna în de-
jecte și în cazuri mai rari în masele vo-
mate; dar să nu uităm, că și în acest din
urmă caz el tot în intestin și-a avut cui-
bul, dat fiind că suc normal al stoma-
hului nu e priincios viețuirii și sporirii
comabacilului.

Am amintit însușirile acestea ale co-
mabacilului pentru motivul, că ele ne dau
lămurirea cea mai bună, chiar sigură, atât
cu privire la ivirea boalei, cât și cu pri-
vire la diferitele fenomene ce s'au con-
statat în cursul epidemiilor.

Dejectele bolnavilor de holera sunt
vinovate de răspândirea boalei. Cu de-
jectele ajung comabacili în albiturile bol-
navilor și pot molipsi pe aceia, cari spală
albiturile (hainele); cu dejectele pot a-
junge în pământ umed, unde viețuiesc și
se sporesc în timp de vară, din pământ
pot trece în fântâni și apaducte; din fân-
tâni și apaducte ajung ori direct, cu apa
de beut, în corpul oamenilor sănătoși, ori
indirect prin legume spălate cu apă mo-
lipsită, cu apă infectată (umplută de bacili)
și așa mai departe.

Epidemia dela Hamburg din anul
1892 ne dovedește dar, că apa este cel mai
de căpetenie mijlocitor al holerei. Pela
mijlocul lui August 1892 a erupt holera
în Hamburg în mod grozav, lăsând la în-
ceput neatins orașul Altona, deși amândouă
orașele sunt lipite de olaltă, dar au apa-
ducte (canalurile cari duc apa în oraș) se-
parate. Apaductul Hamburgului se apro-
vizionează cu apă din râul Elba, care, fără
îndoială, a fost molipsită cu combacili.

Toate epidemiile s'au pornit în lunile
de vară și au ținut până toamna târziu.
În cursul iernii cazurile de îmbolnăviri au
devenit de tot rare, până ce au dispărut
cu totul. Dar am văzut, că în vara tre-
cută nouă îmbolnăviri s'au ivit, epidemia
a erupt din nou. Apoi da, căldura verii
și a toamnei a sprijinit sporirea coma-ba-
cililor, frigul iernii i-a nimicit în partea
lor cea mai mare, pe cei ascunși în pă-
mânt umed și nu de tot rece i-a împede-
cat numai în sporirea lor, dar nu i-a putut
nimici. Acești puțini rămași au fost de-
stui, ca deodată cu ivirea zilelor calde să
înceapă lucrarea întreruptă în urma iin-
lui rece.

Aerul abia dacă vine în considerare
ca mijlocitor al molipsirii; în aerul uscat
combacilii pier de grabă.

Din istoria epidemiilor de holera am
văzut cum aceasta în cursul ei de lățire
s'a ținut în drumul comerului, lăsând ne-
atinse de molime locurile ferite de lume.
Și am mai constatat, că pelerinajele la
Mecca, cu marea lor aglomerare de oameni,
de atâtea ori au fost izvorul, de unde au
pornit epidemii strașnice.

Vapoarele comerciale au un balast
de apă; în acesta se pot ține comabacili
cu lunile. Se poate deci întâmpla,
ca un vapor după călătorii de săptă-
măni de zile să ajungă în un port fără a
se fi constatat în acest timp vre-un caz de
îmbolnăvire; balastul de apă se deșe-
tează în port și cu el comabacili, cari aici
la o depărtare colosală dela locul lor de
unde s'a ivit întâiu, pot da naștere unei epi-
demii înfricoșate. Un astfel de balast a
trebuit să molipsească apa Elbei la anul
1892.

Porturile și gura râurilor mari sunt
căile mai obicinuite, pe unde s'a introdus
holera în țările civilizate ale Europei.

Onorat public! Pentru a putea stabili
măsurile de apărare contra acestei molime,
după cele înșirate până aci, mai rămâne
să vedem în ce fel se arată boala la singu-
raticii molipsiți cu comabacili.

Dela infecțiune (prinderea boalei) până
la erumperea boalei trec 1—2—3 zile. Cele
mai ușoare cazuri se arată prin o mică in-
dispoziție (simțire nu prea bine) și prin
simptomele unui catar intestinal moderat.
În cazuri grele simptomele catarale, în-
șeleg: diareea, se mărește la nesfârșit;
sângele bolnavului se îngroașă și în ur-
mare circulațiunea (umblarea) sângelui de-
vine tot mai greoaie, până ce înceată cu
totul. Astfel de bolnavi seacă în înțelesul
strict al cuvântului.

Sunt cazuri, când bolnavul pier în
câteva ore, pe drum la spital, așa că boala
nici n'a ajuns să se arete prin simptomele
ei cele mai de seamă. În astfel de cazuri,
fără îndoială, momentul ucigător este o-
trava produsă de combacili, care uneori se
pare a fi de o putere grozav de mare. Pre-
sența abundanță a comabacililor în intestin
exclue cu siguranță orice altă cauză a
morții.

Cazurile mai ușoare de holera au o
mortalitate mică, cei mai mulți bolnavi se
însănătoșează în scurt timp. Cazurile grave
dau o mortalitate de 80%.

În unele epidemii cazurile ușoare, dar
în cele mai multe mortalitatea este consi-
derabilă. Iată pentru ce popoarele au cel
mai mare interes a se apăra contra lățirii
acestui oaspe neplăcut, adeseori cu pagube
însemnate pentru economia națională.

Măsurile de apărare sunt generale
(profilaxia generală) și sunt individuale
(profilaxia individuală). (Va urma).

Poezii populare.

Din Cociuba (comitatul Bihor).
Adunate de Ioan Iancu B., june.

Mândruța poale curate,
Rău te-am visat astă noapte.
Cu cârpa la cea mai nouă,
O-am visat ruptă în două.
Nu știu mândră ce va fi,
Mă tem că ne-om despărți.
De ne-om despărți 'ntr'o noapte
Nu ne-om vedea pân' la moarte
De ne-om despărți 'ntr'o sară
Noi ne-om împreuna iară.

Vai mândruțo mor, m'aprinde,
Când te vād pe drum trecând.
Cu poalele vânt făcând
Și nu-i iertat să te prind.

Am avut o mândră dragă,
Și-a zăcut o iarnă 'ntreagă,
Iar vara când a sosit
Mândruța mea a murit.
Frunză verde și-o lălea
De când mi-a murit mândra,
Sunt tot cu inima rea
Că nu-mi pot găsi ca ea.

Frunză verde de trifoi,
Este-o fată 'n sat la noi,
De-i cu ochii ca la boi,
Sprâncenele-s ca la vaci,
Nu știu bade cum o plăci.

Spune-mi mândro, spune zău,
Îți pare de mine rău?
Eu îți spun, mândruța mea,
Că mă doare inima,
Unde-ți aud gurița;
Și mai tare sufletul
Unde-ți aud cântecul.

Mândro de dragostea noastră
Răsărit-au pomi în coastă.
Și dușmanii îi aflară,
Să duseră și-i tăiară.

Mândruța ia apă 'n gură
Și-i udă în tăietură,
Și-i udă și la mijloc
Să 'nflorească toți pe loc.

Din Marcoveț.

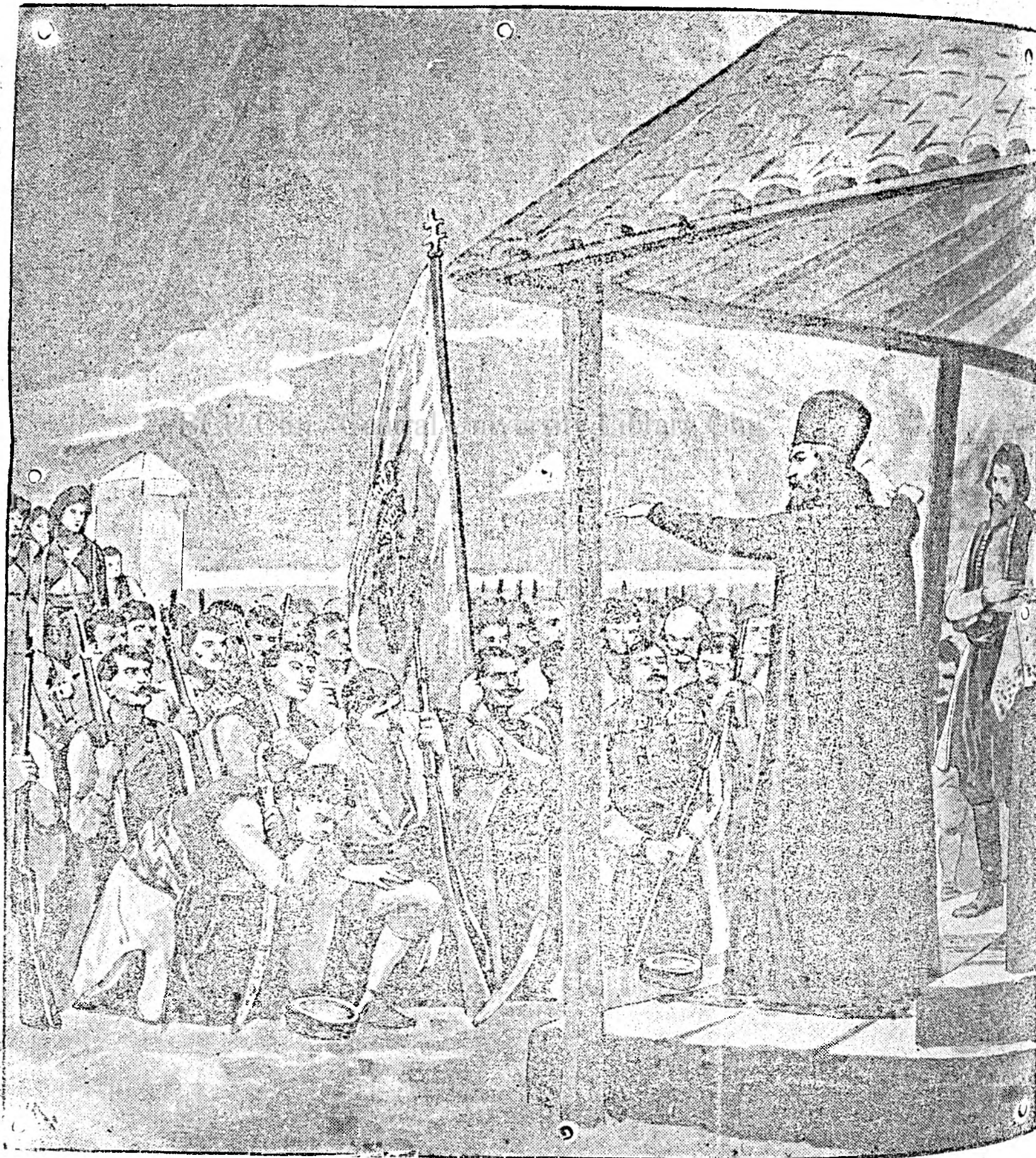
Adunate de *Ilie Gaița*, plugar.

Mândra știe să iubească,
Dar nu știe să cârpească.
La iubit pricepe bine
La lucru i cam rușine.
Iubește mândro iubește,

Dar și de războiu grijește.
Că de războiu îți faci cruce,
Dela joc nu te-ai mai duce.
La joc ești ca rândunica,
La furcă ca nevăstuica.
Asară și-alaltă sară
Mă sfădii cu mama iară,
Că dela joc mă oprește
Și la războiu mă silește.
Lasă-l focului războiu,
C'acela nu e de noi.

Rugăciunea soldaților din Muntenegru.

— Înainte de plecare la manevre. —

Muntenegru e o țărișoară foarte mică în vecinătate cu Bosnia și Herțegovina. Locuitorii acestei țări sunt însă un popor curajos și dornic de înaintare. De aceea ei s-au pus să-și organizeze și o armată mai bună. Și fiindcă Muntenegrinii sînt foarte tare la credința lor, ei chiar și înainte de începerea unor exerciții mai mari fac rugăciuni.

Chipul nostru ne arată momentul, când un preot muntenegrin face serviciul dumnezeesc pe câmp, în fața rezerviștilor și a feciorilor, pe cari îi binecuvîntă înainte de ce își încep exercițiile. După ce poetul le-a ținut o predică frumoasă, feciorii apoi pornesc la manevră.

Observări dela sate.

— In formă de poezii populare, cu o ilustrație. —

Cum v'am spus, acum s'acasă,
Mă așez iară la masă;
Să scriu pe unde-am umblat,
Ce-am văzut mai însemnat.

Intr'un sat o cununie,
Nu e doară cine știe,
Lucru mare de mirare
După cum vouă vă pare.
Căci de-acestea și la voi
Or fi, ca și pe la noi.
Dar tot de ce m'am mirat:
La biserică-a plecat
Numai nașul și mireasa
Și mirele cu nănașa.
Fără diplă și alai
Fără vivat, hop și hai!
Până când aici la noi
(Poate-așa-i și pe la voi)
Merge satul după ei:
Fete mari, flăcăi mișei,
Babe fără dinți în gură,
Fete cu ochi de mură.
Toți merg în biserică
De-i mireasa vrednică.
Iar afară cei bătrâni
Invărtesc ploștele'n mână.

— In fine-mi trecu prin minte:
Zău asta-i lucru cuninte,
Fără vin, fără rachie,
Ce frumoasă cununie.
Și cu gândul meu curat
Am luat-o cătră sat,
Cu gândul ca lucrul bun
Să-l fac cunoscut de-acum.

Ajungând însă în sat,
La un loc mai depărtat,
Am dat de-o horă, în care,
Jucătorii'n gura mare
Sbierau, ținând între dește
Plosca cu rachiu ca 'n clește.
Bărbați cu ochii cât pumnul.
Tinerii beți pân' la umul,
Fete cu năfrâmi sucite,
Femei cu nasuri roșite.

Ah! gândeam, văzând năpasta,
De ce-a fost s'o văd și asta?

Mirii duși la cununie,
Nuntașii beți de rachie.
Și cu sufletu'ntristat
Am plecat din acel sat,
Gândindu-mă cu năcaz
La cele ce văzui az.

Ei dară, veți zice-acum,
Omul ăsta e nebun.
Deci mai bine-și ținea gura
Și-și păpa învățătura. —
Unde s'au văzut nuntași,
Fără horă și diplași?
Și fără de udătură
Cum poți chiui din gură?
Asta nu s'a pomenit
Nici nu s'a mai auzit.

— Dacă astfel cugetați
Foarte rău vă înșelați.
Nu zic că la cununie
Beutura-i nebunie.
Dar vă dau o'nvățătură:
S'o luați mai cu măsură.
Nici nu zic să nu cântați,
Nici nu zic să nu jucați,
Ba din contră vă dau sfatul
Să iubiți jocul, cântatul,
Căci doar jocul românesc
Și străinii îl iubesc.
Numai cât fie cântatul,
Chiuitul și jucatul
Cu măsură, — moderat,
Căci de nu e joc stricat.
Țineți ordine la joc,
Nu vă depărtați din loc,
Nu vă izbiți de păreți
Și nu joace cari sunt beți.
Fetelor! rămâne-ți fete,
Că zău vă pun în gazete.
Femei, voi ziceți din gură
Și lăsați din beutura,
Că vi se'nroșește nasul
Și vă clătinați cu pasul.

— Pentru socrii încă-o vorbă,
Dar nu credeți că e ciorbă,
Căci ciorba e de mâncat
Vorba mea de ascultat;
Nu vă trag la răfuială,
Dar de ce-atât' cheltuială
Pe beuturi și mâncări
Pe fuste și mânecări?
Pentruce aruncați banii,
Pentru cari munciți cu anii?
Că de ți-ai da tot ce ai,
Tot acel folos îl ai.
Ce folos astăzi de-un bou
Când mânânci mâne un ou?

— Cumpătare deci în toate
Și cruțare cât se poate...
Toate până la un loc
Fie lucru, fie joc!

Petrea Descățul.

Vorbe înțelepte.

Nu vorbi despre un om nimic alta
decât ce ai putea spune cu o clipă în-
aintea morții tale ori a doua zi după moar-
tea lui.

— Din toate mulțumirile vieții una
singură e statornică — și pe aceasta încă
cei mulți o socotesc ca o povară: munca.

— Șederea omului cuminte e mai ro-
ditoare decât alergarea prostului.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 17 August u.

Serbările cele mari ale neamului.
Tragem luarea aminte a celitorilor asupra
avizului de pe pagina 3 a foii. Frumselea
adunării jubilară a *Asociațiunii* va fi mă-
rită prin participarea celui dintâiu aviator
român, a inginerului nostru *Aurel Vlaicu*.

La zece zile după sărbările dela noi
vor fi la București marile serbări ale *Ligei*
pentru unitatea culturală a tuturor Români-
lor. Sute de mii se vor aduna acolo, de
aceea tragem luarea aminte și asupra pro-
gramului publicat pe pagina a 2-a a foii.

Înșelători la Românii din America.

N'a fost destul, că oameni nevrednici ca
fostul preot Balea au înșelat mii de co-
roane dela Românii din America, nu-i de-
stul, că Românii noștri de-acolo nici acum
n'au ajuns să trăiască fără ceartă și să
facă fapte naționale mărețe, ca de pildă
Slovacii emigrați acolo, dar mulți dintre
ei, lipsiți de cultura adevărată creștinească
își bat joc de biserica românească și de
preoții ei. În schimb însă, se lasă înșelați
de câți mișei, cari îmbrăcați în haine de
călugări mincinoși cutreeră orașele locuite
de Români, făcând colecte, despre cari
mint, că sunt pentru mănăstiri, pe când
banii îi papă ei. Scuturați-i de barbă pe
acești călugări prefăcuți, iar banii, cari vă
prisoresc pentru binefaceri, trimiteți-i pen-
tru bisericile și școlile românești din Ar-
deal și Țara Ungurească, unde sunt ame-
nitate cu peirea tocmai din cauza sărăciei.

Nu vă jucați cu polițele (cambiile,
vecsălele). Comuna Biharudvari a vrut
să-și înființeze o bancă pe acțiuni comu-
nală. Fără să aștepte însă hotărîrea mi-
nistriului, au împrumutat câteva mii de co-
roane dela o bancă din Oradea, iar banii
i-au împrumutat pe polițe mici la oamenii
din sat. Banca a cerut o singură poliță
pentru toți banii, iscălită de primar și de
notar. Așa s'a și întâmplat. Intr'aceea no-
tarul a baucrotat și banca l-a înhățat pe
fostul primar pentru plată. Acesta a luat
polițele dela notarul bancrot și a dat și
el pe toți oamenii, 117 țărani în judecată.
Multe polițe erau deja plătite, dar oamenii
în prostia lor nu și-le ceruseră înapoi. Fo-
stul primar a câștigat și zilele trecute a
eșit execuția pe capul bieților țărani.

Învățătură: la sate nu sunt potrivite
băncile pe acțiuni, ci băncile Raiffeisen,
unde împrumuturile nu se fac cu polițe.
Băncile Raiffeisen sunt pentru ajutorarea
adevărată, creștinească a membrilor lor,
dar nu pentru împărțire de dividende. Băn-
cile pe acțiuni sunt pentru orașe și orașele.

La cursul notarial 1910/1911 din
Murăș-Oșorheiu următorii tineri români
au obținut — după cum ni se scrie — di-
ploama notarială: Ioan Mihu, Bradu, Si-
mon Bădilă, Deal, Iancu Vasu, Arpașul-in-
ferior, V. Bărgău, Mălâncrav, G. Bica,
Voivodenii-mari, V. Constantin, Bistrața,
G. Murășan, Șarpotoc, E. Maximilian,
Ding, E. Șara, Reghinul-săsesc, S. Chețan,
țan, Reghinul-ung., A. Gligor, Straja, F.
Fărcaș, Orăștie, I. Șona, Zărnești, E. Blaga,
Sârbi, G. Pap, Vaidacuta, A. Gergeli, Sper-
mezeu și Ladislau Bica, din părțile Biho-
rului. — Acesta din urmă, ca să depună
examenul notarial cu mai bună reușită, în-
schimbul unei coroane și-a maghiarizat nu-
mele în Kallós Lajos. Să-i fie rușine!

O școală perdută. Un trecător povestește în „Gazeta Transilvaniei“, că fruntașii parohiei române din Sita-Buzău (comitatul Treiscaune) au împrejmuit cimitirul de acolo cu un zid, care costă câteva mii de coroane, lăsând totodată în derăpănare edificiul școlii confesionale, care a fost închisă, pentru că nu mai corespunde cerințelor legii. Românii din Sita-Buzău deci nu mai au școală românească. Când vedem comune mici și sărace, că aduc cele mai mari jertfe pentru susținerea școalelor lor românești, e o mare rușine, atât pentru fruntași, cât și pentru poporeni din comune cum sunt cele de pe valea Buzăului, a se lăsa fără școală și a-și da încurând copiii pe mâna unor dascăli secui, ca să-și bată joc de ei.

Calul unui Român biruitor în Franța. La alergările de cai de lângă Paris, premiul întâiu de o sută de mii de lei l-a câștigat dl Alexandru Marghiloman din România cu calul său „Dorul“. La alergările acestea iau parte cei mai iuți cai din Franța și Anglia.

E rău în America! Din New-York vine știrea, că în Statele-Unite ale Americii-de-Nord e rău de muncitori. Mii de lucrători stau grămădiți pe strade și prin parcuri (grădini) răbdând foame, căci nu găsesc de lucru. La consulatele austro-ungare vin zilnic 50—60 cetățeni din Ungaria cerând ajutor sau bilet de vagon, ca să se poată întoarce acasă. Funcționarii americani sunt foarte aspri cu imigranții, așa că sunt zile, când silesc și câte trei sute de oameni să se întoarcă în Europa înainte de-a fi pus piciorul pe pământ american. Femeile și copiii celor emigrați, dacă vin la America, trebuie să aștepte uneori săptămâni de zile în niște localuri nesănătoase, până ce le vine declarația tatălui, soțului sau fratelui, că le va purta de grije. De aceea e bine, ca aceasta declarație să o aibă în mână în ziua, când ajunge pe uscatul Americii. Oameni cât de cât slabi, precum și cei trecuți de 50 de ani nu mai sunt primiți în America.

Dascăli maghiari păcătoși. Comisiunile administrative ale comitatelor au o deosebită plăcere să suspendeze (dea afară din slujbă) învățători de-ai noștri, fie pentru agitație contra „ideei“ proaste, fie că n'ar fi prosti desful copii cu o limbă străină. Înaintea ușii lor nu mătură niciodată, așa că e o adevărată minune, când cetim, că în Arad comisiunea administrativă a suspendat pe învățătorul Szöke Antal pentru furt de bani, iar contra directorului Szántó Lajos și a învățătorului Lantos Miksa a pornit cercetare pentru mai multe fărădelegi.

Premiat. Dl Ioan Dobrotă din Sibiel a fost premiat de institutul fonciar din Budapesta cu 400 coroane pentru că s'a ocupat mult cu pomărițul și legumărițul.

Un lăpădat de neam aruncat pe gunoiu. Pe timpul guvernului afurisit coalitionist, un om de nimic, Dr. V. Damsa, a ajuns pentru meritele lui „patriotice“, adevărate mișelești, căci erau îndreptate contra neamului lui, secretar la direcțiunea financiară din Lugoj. El se credea acum tare și mare și a început să facă tot felul de mișelii, hoții și înșelăciuni, așa că chiar superiorii lui maghiari au trebuit să-l alunge cu rușine din slujbă.

Băgați de seamă, când veniți la oraș! În orașe sunt o mulțime de mișei, cari încearcă în tot felul să înșele mai ales pe țărani. Iată, ce s'a întâmplat la târgul de vite din Cobalm. Un țaran român venise cu nevastă-sa la târg să cumpere o păreche de boi. Înaintea lor mergea un „domn“, după ei venia altul. Cel dinainte se făcu, că-și perde bughilarul. Țăranul îl ridică și-l puse în șerpar. Atunci sare cel din dărătul lor și zice, că bughilarul e al lui. Pe când se ciorăiau, se întoarce și „domnul“, care scăpase bughilarul și începe să facă și el gură, că el a pierdut niște bani. Când și-au întins mâna după cureaua Românilui, n'au luat numai bughilarul pierdut, ci și bughilarul Românilui cu opt sute de coroane. Până să se desmeticească oamenii noștri, cei doi pungăși au cam mai șters-o. Românul, de aveâ minte, trebuia să meargă la primărie să înștiințeze, ca diregătoria să hotărască, cine e proprietarul bughilarului pierdut. Lăcomia mănca — opt sute de coroane.

Căldurile și seceta au ajuns de ne-suferit în Germania. Se simte deja lipsa de nutreț, așa că se așteaptă o mare scumpete în toate.

Beția. Doi lucrători din Dognașca (Bănat), Ilie P. și Gheorghe G., au intrat beți în crâjma lui Gh. Dura din Reșița. Crâjmarul le-a dat un litru de rachiu, după aceea n'a vrut să le mai dea, văzându-i îndobitociți de bentură. Ei au eșit în stradă, cerând să le dea acolo holercă. Crâjmarul n'a vrut. Atunci i-au spart ferestrele cu pietrii, apoi au trecut pe cealaltă latură a străzii și de-acolo au început să tragă cu revolverele asupra crâjmei. Un vecin a înștiințat poliția și jandarmeria, care venind la fața locului a arestat pe cei doi bețivi.

Brașovul luminat cu electricitate din România. Primăria din Brașov a hotărât să lumineze orașul cu electricitate. Mai ieftin s'au îmbiat să li-o dea o societate din România, care are uzine (fabrici) mari de electricitate la Sinaia și Câmpina în România. De-acolo electricitatea (fulgerul) va veni pe sârme la Brașov, unde va fi folosită la luminat și la mănarea mașinilor, cum e de pildă în Sibiu.

Funcționarii maghari și Sașii. O doamnă germană se plânge rău în „Kronstädter Zeitung“, că prezentându-se la oficiul poștal din Brașov cu un mandat postal scris nemțeste, funcționarul s'a restit la ea cu vorba „Trebuie scris ungurește“. Fiind o femeie vrednică, nu s'a speriat de mutra cocisească, ci a cerut să vorbească cu directorul poștei, ca să-l întrebe pe el, ce lege oprește limba germană pe mandate. Amenințați astfel, funcționarii i-au primit mandatul. — Întâmplarea aceasta arată din nou, că cu toate gudurelile lor pe lângă guvernele din Pesta, Sașii tot sunt batjocoriți în privința limbii materne, ca și noi.

Fumători supărați. Câțiva țărani din Ardeal, supărați pe ministrul de finanțe, că a scumpit tutunul (tabacul), și-au strâns lulelele (pipele), vre-o 50, și le-au trimis ministrului cu scrisoare scurtă, în care îi spuneau numai atâta: „Fiindcă ne-ai luat tabacul, îți dăm și pipele“. S'au mirat ei, nu-i vorbă, domnișorii din palatul ministerului de finanțe, dar tutunul, și cel de pipă, rămâne tot scump.

Școala industrială, susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiu, aplicând și la acestea numai motive giniale românești. Materialul ce se folosește la pregătirea odăjdilor e de calitate cea mai bună. Preoții noștri face un lucru de laudă, dacă având buintă de odăjdii s'ar adresa cu coralele lor către școala amintită (Sibiu nr. 15). Suntem deplin încrezuți, că cu odăjdile pregătite de școala industrială vor fi mulțumiți, fiind și mai frumoase și mai durabile ca cele confecționate de fabricile străine, cari nu țin decât la câștig. Reuniunea femeilor din Sibiu, prin confecționarea ornată bisericăști nu umblă după câștig, scopul ei este a da ocaziune bisericăștilor noastre, ca să se provadă cu ornate frumoase și trainice și a introduce printre denea motivele de artă românească. Fiind odoială un scop nobil, care merită la atențiunea din partea preoștilor noștri și ambele confesiuni.

Doar nu vor fi așa de prosti Zich, din nenorocire ministru al școalelor din Ungaria, a dat voie absolvenților de lice (gimnazii de opt clase) din Bosnia și Herțegovina, să se înscrie la universitățile din Ungaria (Budapesta, Cluj), apoi câteva facultăți de drept în alte orașe), cu toată că nici un Bosniac nu știe ungurește, căci, fericirii, învață limba lor maternă sârbescă și apoi pe cea germană. Credem însă, că nu se va găsi nici un prost printre ei, ca să vină la universitățile din Ungaria, unde învățătura e o batjocorire nerusnată a naționalităților nemaghiare și laude mincinoase la adresa naționalității maghiare.

Aviz. Cursurile „Școalei pentru economie și industria de casă“, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“, se începe la 1 Septembrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor și legumelor, spălătul și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; b) învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut. E de dorit, ca elevele să se prezenteze punctual pentru a lua parte la pregătirile pentru inaugurarea festivă a noului local al școalei în casa proprie a reuniunii.

Informațiuni se pot primi dela Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu“.

Mâna lui Dumnezeu. Un țaran din Herendești (Bănat) își trecase grâul la zi de sărbătoare. La câteva zile după aceea o furtună se deslănțuie peste hotarul ei, și fulgerul lovi tocmai în șirează munei, și fulgerul lovi tocmai în șirează de paie a lui. Aceasta ardea, cu toată plouă de vârsă, iar de celelalte câmpuri, focul nu s'a atins.

Vărsările de apă n'au cauzat numai pe la noi stricăciuni, căci ploile cele mai mari au ajuns până la marginea de răsărit a Asiei. După cum se vestește, în Mongolia au căzut niște ploi așa de mari, și giuria au căzut niște ploi cu oameni și cât au prăpădit sate întregi cu oameni și vite cu tot. În Hulanchea de pildă s'au înecat șapte sute de Chinezii, lângă orașul Duihușan preste patruzeci. Numărul celor înecați pretutindeni în aceasta țară nici nu se știe încă.

Contra beției. Consiliul comunal din Oradea (cercul Dicio-Sân-Mărtinului) a primit propunerea preotului Iuliu Holdăr, ca de acum înainte crăjmele să fie închise Duminică și în sărbători, și anume din ajun până a doua zi după sărbătoare (sau luni) începând la 6 ore.

O familie întreagă trăznită. Lângă Păpărești lucră un om cu nevastă-sa și o fată de vreo 13 ani. Venind o vreme grea, s-au adăpostit sub o clădire de paie, acoperindu-se cu paie. A doua zi trecu un om pe acolo și dădă preste ei. El înștiință pe celălalt și venind un doctor constată, că toți cei trei au murit fiind trăzniți.

Feciorul cumnat cu tatăl său. Nu de mult un American foarte bogat, cu numele Astor, s'a căsătorit cu o domnișoară. Fiul acestuia s'a căsătorit cu sora mai bătrână a nevestei tatălui său, adică cu mătrina lui vitregă. În chipul acesta e și cumnat cu tatăl său. Ce rude vor fi copiii, de vor avea?

Din isprăvile automobilului. Pecând venia dela Oradea-mare părintele I. Toreanu cu cei doi nepoți ai săi, un automobil le-a lovit trăsura din dos răsturnându-o într'un șanț. Toți trei s'au ales cu răni grele. Automobilul a dispărut mișelește. De bună seamă, că în el au fost sau niște jidani obraznici, sau niște nemeși unguri.

Holera se întinde tare în Turcia, atât în capitală, cât mai ales în Albania. În Italia se apropie de Roma. Din cauza acestei corol societății „Carimen” din București, care era să meargă la Roma, nu va mai pleca. În Trieste (Austria) încă s'au mai constatat câteva cazuri. În Rusia bănuie în mai multe ținuturi. În Franța de meazăzi au fost mai multe cazuri.

Duelul Sternberg—Karolyi. Între contele austriac Sternberg și contele Karolyi a fost în Pojon un duel (bătaie) cu săbii, pentru că acesta numise armata împărătească din anul 1848 o armată de hoheri. Contele austriac i-a tăiat Ungurului o ureche și i-a crepat și capul. Apoi punându-și pălăria pe cap, fără să se mai uite la ceilalți grofi unguri și fără să-i salute a plecat la gară și s'a dus în Austria.

Obstrucția la sate. În crăjma din satul Ant (Bihor), câțiva țărani maghiari vorbău despre obstrucția (vorbă multă și fără rost) din dieta țării. Cei mai mulți, fiind kossuthiști, ziceau, că e bună, unul, cu numele Szénassy era însă de altă părere. Cealaltă s'au supărat și i-au tras o bătaie bună guvernamentalului. Szénassy a scăpat cum a putut, a fugit în sat și și-a strâns neamurile, cu cari s'au întors în crăjmă, unde s'au încins o luptă strașnică între obstrucționiști și antiobstrucționiști. Sfârșitul au fost șase răniți greu.

Nu-i vorbă, e o prostie să te bați pentru minciunile din dietă, unde nu se lucrează nimic pentru popor. Dar pilda Antenilor ar trebui să o urmeze și Românii noștri dela sate, vorbind, când se întâlnesc și de fărâdelegile, de cari avem parte, și sfătuiindu-se, cum vom putea odată scăpa de robie. Nu strică nimic, dacă la astfel de prilejuri mai învață minte pe câte un ticălos, care și-a vândut votul dușmanului pentru o tocană de cal sau câțiva fiorini.

Moarte năprasnică. În comuna Egres din comitatul Aradului, nevasta țaranului fruntaș Pavel Târnăvă se legăna pe un scaun. Dintr'odată, scaunul lunecă de sub ea și femeia căzu așa de rău preste el, încât îi intrară două picioare ale scaunului în pânțele. Biata muiere a murit.

Focuri. Am spus în numărul trecut, că din multe părți ale țării vin știri despre focuri foarte păgubitoare, iscate mai ales din negrije. Un astfel de foc mare a fost în comuna Priecopa (Ungaria de mează-noapte), unde au ars preste 40 de case împreună cu clădirile economice pline cu fân și bucate, două biserici, primăria și o fabrică mare de spirt. Focul a putut fi stâns numai a doua zi. Cercetându-se după cauza acestui foc, s'a constatat, că el a fost pricinuit de niște copii, cari se jucau cu lemnușe (cătrănițe).

Greve uriașe în Londra. Muncitorii din port s'au pus de mai multe zile în grevă. Fiind vorba de sute de mii de lucrători, pagubele au fost uriașe: de preste 350 milioane de coroane. Sute și sute de vapoare încărcate cu mărfuri aduse din toate părțile pământului n'au putut fi descărcate. Mărfurile pentru mâncare, căruri, poame și legume au putrezit. Alte sute de vapoare n'au putut încărcă mărfurile, cari trebuiau să plece în largul lumii. În Londra, care are preste șapte milioane de locuitori, adică cât a treia parte din Ungaria întreagă sau aproape de trei ori cât Ardealul întreg, lumea a fost amenințată să moară de foame. În sfârșit s'au împăcat, urcându-li-se lucrătorilor plata și scăzându-li-se timpul de muncă dela 12 la 10 ore pe zi.

Greva a început acum în alte orașe ale Angliei.

Cruzimea pădurarilor. Într'o comună din Munții-Apușeni, păcurarului i-au scăpat câteva capre în pădure. Iute a venit pădurarul (brănișterul, codreanul) și a prins caprele, injurând pe păcurar. Niște Români, cari erau la coasă, au luat apărarea păcurarului, acesta a răspuns însă cu arma, omorând pe unul Teofil Borcea, și rănind greu pe Florea Giurgiu. Nici în codrii, cari au fost adăpostul nostru de aproape două mii de ani, nu mai putem fi fără străinul hain!

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină
foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat,
este anume întocmit pentru trebuințele țaranului român.

Numeri de probă se trimit la cerere
ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul
fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual

(după cum stă scris și în fruntea foii).

Numerii apăruti dela 1 Iulie st. v.
încoace, se trimit.

Lățiți deci „Foaia Poporului“ preste
tot locul, ca astfel să o putem face și
mai bună!

Isprava unui câne turbat. În comuna Ormiudea (ținutul Bradului), un câne turbat a mușcat mai multe vaci, precum și porci și viței, cari erau la pășune. Aron Mihoș a alergat la câmp, să și apere vitele. Cânele totmai trecea pe-acolo și sări la om, mușcându-l rău de braț. Primăria l-a trimis la Pesta spre vindecare. De-aici a venit acasă, având să meargă după o săptămână iară la Pesta. Dar nu s'a mai dus, căci l-a apucat turbarea. A sărit să muște pe toată lumea, așa că numai cu mare greutate l-a putut lega. După trei zile de chinuri grele a murit. — Turbarea a izbucnit și la vitele mușcate, așa că toate au trebuit să fie omorâte.

Nu lăsați copiii singuri! Țăranul ungur I. Szabo din Hajduszovat a plecat de-acasă cu nevastă-sa, lăsând un copil de opt luni în grija fratelui acestuia de 6 ani. Urându-i-se, băiatul cel mai mare s'a apucat să aprindă lemnușe. Un lemnuș aprins a căzut în leagăn, care s'a aprins. Până să vină vr'un om, copilul cel mai mic era mort. Impotriva părinților s'a pornit cercetare și ei vor fi aspru pedepsiți, după cum și merită.

Furt. Niște Țigani ungurești au furat din buzunarul crăjmarului T. P. din Vaidarece 150 de coroane. Hoții au fost arestați.

Pistolul. G. Martin și Ilie I. Popa din Ohaba încercau un pistol, pe când se aflau cu vitele la câmp. Popa a încercat în mai multe rânduri să sloboadă pistolul, dar n'a izbutit. Atunci i-l'a dat lui Martin. Când se uită acesta la cocoș, pistolul se descarcă fără veste și glonțul străpunse fața lui Popa, pricinuindu-i o rană grea.

Nenorocire. Stefan Coliban, muncitor (care potrivește mașini), a căzut dela o înălțime de opt metri de pe acoperișul topitoarei dela fabrica lui Schiel din Brașov (Blumâna). În drum spre spital, a murit.

Contra fulgerului. Pe turnul Eiffel din Paris se fac acum încercări cu un parafulger, care va putea apăra de trăsnet nu numai o clădire, ci un oraș întreg, și va putea împărștia norii, scăpând un ținut întreg de furtuni. Noul aparat va avea o putere atât de mare, încât va putea absorbi toți curenții electrice pe o mare depărtare.

Baptiștii (mucării) s'au înmulțit tare și printre Românii din Brașov. Am mai avut prilej să vorbim despre secta aceasta, care prinde în mrețele ei pe cei slabi de judecată. Văzând adică, cum unii dintre creștini, uneori chiar și câte un preot, calcă poruncile Mântuitorului, își închipuiesc, că legea noastră românească nu e bună, și se lapadă de ea, cu toată e singura lege alcătuită după învățătura Domnului Hristos și a sfinților părinți. Că nici legea mucărilor nu ferește pe om de-a păcatului, ne dovedesc comunitățile mai vechi baptiste, în cari se găsesc pe lângă oameni de omenie și cu frica lui Dumnezeu și destui stricați.

Bioscopul Apollo aduce și reprezintă tot ce e mai interesant și senzational din întâmplările zilnice. Prin filmele din fabricile cele mai renumite din lume, ca Film's d'Art și vederile cele mai interesante și humoristice ține publicul totdeauna în cea mai bună dispoziție. Recomandăm cercetarea acestor reprezentații foarte interesante.

Femeia cu cea mai numeroasă familie de pe pământ. În Jackson Crunty (Statele-Unite din America) trăiește o femeie, care a ajuns la vârsta de 87 de ani și are 518 urmași direcți. Ea are cinci feciori și zece fete. Feciorul cel mai bătrân are 10 copii, fata cea mai bătrână 15, al doilea fecior 12, al treilea 13, a doua fată 16 copii și așa mai departe. Bătrâna are cu totul 128 de nepoți, 326 strănepoți și 49 stră-strănepoți.

Arestarea unei otrăvitoare. Pe pușta Ungariei totdeauna s'au găsit femei stricate, cari pentru o sumă mai mare sau mai mică vindeau otrăvă criminalilor, cari voiau să se scape de o persoană, pentruca să câștige ceva după moartea ei. Cetitorii mai bătrâni își vor aduce poate aminte de otrăvirile dela Hodmező-Vásárhely, unde multe soții și-au otrăvit bărbații, copii părinții, după ce i-au asigurat. Acum de curând a fost arestată în Kistelek lângă Seghedin o strigoaie de-acestea cu numele Török Mariska, care de 25 de ani trăiește din negoțul cu otrăvuri pe sama femeilor stricate, cari vor să se scape de bărbat, apoi din vânzarea fetelor nenorocite, cari au apucat pe mâna ei. Toată lumea știa, ce poamnă e, dar până acum n'a putut fi dovedită. Acum i-s'a infundat însă. În Kistelek a murit țaranul Levai. Bănuindu-i-se moartea, intestinele (matele) lui fură trimise la Pesta, unde s'a constatat, că a murit otrăvit cu vitriol. Cercetându-se s'a aflat, că îmbolnăvindu-se, nevasta lui l-a lecut pentru lumea cecalaltă cu niște pilule luate dela otrăvitoare Török. Amândouă femeile au fost arestate.

Cărți și reviste.

Biologia și igiena omului de Dr. Adolf Iuba, tradusă în românește de Dr. Ilie Beu, a eșit de sub tipar și se poate procura dela direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii. Edițiunea maghiară este aprobată de ministrul instrucțiunii publice; edițiunea românească încă se va înainta, în scurt timp, pentru a obține clausula de aprobare. Scrierea aceasta se poate întrebuința cu folos în seminariile teologice și ca manual pentru studenții în pedagogie. Cartea e provăzută cu 55 ilustrațiuni practice, binereușite. Costă numai 2 cor.

Anuarul XLVII al gimnaziului gr.-or. român din Brașov, al școlii reale și al școlilor centrale primare pe al 61-lea an școlar 1910-1911.

În partea primă cuprinde două studii frumoase, unul de dl prof. N. Sulică referitor la activitatea armatei române din Dacia, al doilea de dl prof. Gh. Chelariu despre Darwin și școala sa.

Partea a doua ne dă date statistice. La gimnaziu sunt 14 profesori, la școala reală cinci, la amândouă încă cinci profesori de materii extraordinare (cântări, gimnastică, igienă, stenografie). La școala primară sunt 18 învățători. Suma totală a școlarilor înmatriculanți la aceste trei școli e de 1133 elevi și eleve.

Colecțiunile și muzeele sunt în număr de douăsprezece, întrecând astfel toate gimnaziile de stat.

La masa studenților au găsit hrana zilnică 37 de elevi, pentru cari s'au cheltuit

5312 cor. 87 bani. Averele întreagă a mesii studenților e de 53,533 cor. 32 bani.

Fondul „Dionisie Făgărășan“ pentru ajutorarea școlarilor săraci și bolnavi dispune de 3000 lei și 7870 cor. 95 bani.

Afară de acestea, mai sunt și mulțime de alte fonduri, precum e cel pentru tipărirea cărților didactice, pentru călătorii, pentru premieri ș. a.

Bogate sunt școlile noastre din Brașov și în bibliotecă mari și mici.

Greșesc foarte mult părinții din comitatele apropiate de al Brașovului, cari dându-și copiii la gimnaziu, nu-i trimit la școlile noastre din Brașov, cu mult mai bune decât orice alt gimnaziu de stat.

Anuarul școlii comerciale gr.-or. române din Brașov pe anul XLII al existenței sale (1910-1911).

La început, dl prof. I. C. Panțu publică un studiu foarte amănunțit (de aproape 70 pagini) despre contabilitatea la societățile comerciale, pe care-l recomandăm cu tot dinadinsul celor pe cari îi privește.

La școala comercială (3 clase) au funcționat zece profesori.

Elevi înscriși au fost 102, dintre cari cinci din România.

Biblioteca și fondurile sunt comune cu ale gimnaziului și școlii reale.

Școala comercială are o frumoasă colecțiune marceologică-tehnologică specială, care se compune din preste o mie de articole comerciale și 34 tablouri tehnologice.

În școala comercială superioară se primesc elevi, cari au terminat 4 clase gimnaziale, reale sau civile. Cererile de înscriere trebuie înaintate până la 15 August st. v., alăturând certificatul școlar și pe cel de botez.

Taxa școlară e de 60 cor. pe an, la care se mai adăugă 8 cor. taxa de înscriere, 10 cor. pentru fondul de pensiuie, 20 cor. taxa edilă și încă 17 cor. pe diferite alte taxe.

ECONOMIE

Negustori români, întovărășiți-vă!

În legătură cu întâiul apel al dlui Aurel Popescu, comerciant în Sibiu, am primit din încă câteva părți păreri, cari se rosteau cu privire la propunerea de-a se înființa o centrală a comercianților români. Ceice s'au exprimat până acum sunt toți pentru ideea dlui Popescu și Bota, fără a intra însă în amănunte cu privire la organizare. Pentru stabilirea amănuntelor e de altminteri trebuință de o consfătuire a cât mai multor comercianți români, cari numai comunicându-și într-o consfătuire ideile și experiențele câștigate pot eși apoi cu propuneri concrete în fața publicului. De aceea ni se pare binevenit apelul, ce ni-l trimite dl Aurel Popescu și pe care îl publicăm mai jos.

Data fiind importanța din samă afară mare a organizării comercianților noștri români, îndemnăm și noi cu tot dinadinsul pe aceștia să se prezinte în număr cât mai mare la serbările dela Blaj, pentruca cu atât mai bun și mai dănuitor să fie rezul-

tatul consfătuirilor pentru întărirea șterea comerțului românesc.

Iată apelul:

Cătră colegii noștri comercianți special cătră negustorii noștri dela sate.

Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, după ce își ține adunarea jubilară în zilele 15/28, 16/29 și 17/30 l. c. la Blaj.

Va fi lume multă și bună acolo din toate colțurile țării. Români, de aceea ar fi de dorit, ca negustorii din Transilvania și Ungaria să ne prezentăm în număr cât mai mare, în cerc intim, cu ocazia acestor discuții, și să ne hotărâm pentru pași, (convocarea unui congres, într-o sesiune centrală ș. a.) ce ar fi de interes pentru consolidarea noastră. Toți cearcăm să iee parte, să se adreseze în învartirare dlui Dr. Danilă Szabo, al în Blaj.

În numele colegilor mei, comercianți români din Sibiu, Petroșeni și Blaj.

Aurel Popescu,
comerciant, Sibiu

Stiri economice.

Banca de asigurare română. Întrebatul din Sibiu a hotărât înregistrarea noștrei societăți noastre de asigurare. Statutele încă au fost înregistrate, așa că banca e constituită. La 1 Ianuarie 1912 banca noastră își va începe lucrările.

Starea sămănăturilor. În raportul ministerial publicat la 12 August n. se spune următoarele: timpul a fost și în cele două săptămâni din urmă secetos, așa că buncurile s'au putut căra și îmbălbă bine. A suferit însă plantele de săpă și de nucă.

Orâu au eșit vre-o 48 milioane de chintale (1 chintal sau inajă metrică 100 kg) secară aproape 13 milioane chintale, orâu aproape 16 mil. chintale, orâu preste 1 mil. chintale. Cucuruzul stă cam rău în Ungaria, în Transilvania însă e frumos pe alocurea foarte frumos. Cartofii sunt mai frumoși în Transilvania, în celelalte părți ale Ungariei sunt mai slabe. Leguminoase sunt frumoase în Transilvania. Fasolea da o recoltă slăbuță, mai bună va fi în Ardeal. Varza nu prea stă bine în Ardeal. Napii și sfecele, nutrețurile animale, otăvurile și pășunile sunt frumoase în Transilvania, în celelalte părți ale Ungariei slabe. Vița de vie a suferit de cauza secetei, a peronosporiei și a mure și pere sunt destule, nucă multe prune în cele mai multe părți puțin.

Expoziția de vite de prăsilă din Brașov, care eră să se țină la 1, 2 și 3 Octombrie a. c. s'a amănat până la primăvara anului viitor din cauza boalei de gră și de unghii, care bântuie iară printre vite.

Pentru ceice au poame multe. Ministrul de agricultură a dat ordin să se izvolesc prunute uscătoare de poame și alambici (cazane de fert rachiu) acelor comune, raioni și tovărășii, cari se așteaptă la o recoltă bogată de poame, dar nu le pot vinde proăspete, nici nu au bani, să-și cearcăm pere aparatele amintite. Îndemnăm și pe Românii noștri să se folosească în car de lipsă de acest ordin ministerial.

Posta Redacției.

Ignita. Pentru numărul acesta a sosit în. Va apărea în numărul viitor.

Isidorul-mare. Mulțumita publică apare în. Cu părere de rău, dar până acum pe lângă taxă nu i-am putut face loc.

Delamargina. Deși aveți multă dreptate, totuși sunt argumente, care îndreptățește, totuși sunt argumente, care îndreptățește acțiunea pornită în această cauză. De ar fi cu oale publicarea articolului. — înău păreri, resp. observările D. asupra celeilalte chestiuni, ca ale unuia, în mijlocul poporului. Tot ce nu se se păstrează, sub deosebită discreție, se păstrează, sub deosebită discreție, pentru ocazii potrivite.

Mai mullora. De oarece la redacția și în „Foi Poporului” sosesc zilnic o de scrisori, — rugăm pe toți aceia, scriu, ca să scrie cât se poate de descurat. ori din cauza scrisorii rele, suferă răspunsul la cele dorite. Nu avem nici vreme, ca să slovenim cuvânt de cuvânt scris cu graba mare cutare sau cutare. Deci încă odată: scrisoare descurată!

Jabenita. Invitarea D.-Voastre nu s'a fiindcă a fost tipărită într-o tipografie

Danila Gabor, America. Numerele dorite

Rb. Raportul se publică, dar cele trimise înainte au fost deja în parte relovate în timpul seu. Unele amănunte sunt și așa

Andren Hangeu, în G. Cele două

1910, iar celalalt la 14 Februarie 1911.

aflăm în cărțile noastre. Dacă D.-Ta nu

noi nu suntem de vină. Poate

de acolo.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”.

Loc deschis.

Este de interes general, că în fabrica a firmei Heinrich Franck Söhne se produce un fabricat, care posedă calități cu totul unice, însoțite pentru populația noastră

Acest produs este „Enrilo”, care ca adus în cafea împlinește servicii minunate, care însă gustului sau apropiat cu aroma cafelei, servește și ca perfect înlocuitor al acesteia, acelor persoane, care, din cauză de sănătate, alte motive sunt constrânși a se abandona sumul cafelei boabe.

De o valoare cu totul deosebită este însă împrejurare, că decoctul făcut din „Enrilo”, chiar și fără zahăr, reprezintă un excelent potolitor de sete.

Vari, în timpul secerișului un decoct de „Enrilo” rece, este cel mai bun remediu de potolit, fiindcă este gustos, sănătos și eficient.

1/2 litru de cafea neagră „Enrilo” fără revine la cel mult 1 ban, cu zahăr cel 1/2 bani.

Ar fi o binecuvântare pentru lucrătorii de câmp, dacă, în locul vătămătorului, care răpează puterile corpului, s'ar folosi acest bun și eficient mijloc de potolit setea.

Observările dela **spitalul de Clemen** din Münster i. W. au avut de rezultat: Că apa amară naturală Franz Josef influențează sigur fără efect secundar neplăcut și nedorit, prin urdile prisos. Pentru aceea, apa „Franz Josef”, are întâietate în rândul mijloacelor purgative de salină. Să capătă în farmacii prăvălii de apă minerală.

Phosphatine Faliere este numele mijlocului-nutremânt, prin care copiii dela începutul copilăriei să hrănesc fără de nici o grijă. Acest esecelent de nutremânt asigură dezvoltarea și ajută la întărire. Să capătă în farmacii care ajunge o săptămână cu 3 cor. 80 fill.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

6 August: Aiud, Farcoșlaca, Goroslăul de pe Someș.

7 August: Budapesta, Mănăsturul ung.

8 August: Baia mare, Barot, Cetatea de baltă, Ciozven, Ciuc-Cosmaș.

10 August: Boroșneul mare, Copșamică, Dej, Șercaia, Vințul de sus.

11 August: Copșa-mare, Făget, Sebeșul săsesc.

12 August: Becas (Gherghio), Corond, Merghindeal.

14 August: Comloș (Banat), Frata ung., Jimborul mare, Mocrin, Moldova veche, Vinga, Vișea de jos, Zarand.

15 August: Alibunariu, Câmpeni, Făget, Hațeg, Ilia, Sân-Paul, Șilimegi, Teiuș.

16 August: Cislădie.

17 August: Bistrița, Giula, Komarom (Ujszöny), Zlagna.

18 August: Alțina, Ciacova.

19 August: Cluj, Crișul săsesc, Pișcolț, Sân-Mărtinul-Homorodului, Voitec.

20 August: Ilieșfalău în Secuime.

21 August: Beba veche, Jombolia, Pombacul inf.

22 August: Alămor, Beclean, Dezna, Jucul de jos, Murăș-Oșorheiu, Sighetul Marmăției.

23 August: B. Biertan, Geoagiul de jos.

În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Un domn român

cu profesie liberă, dorește cunoștința spre a angaja ca menajeră o domnișoară sau doamnă între 24—30 ani. Respectiv să cere să poaseadă educație și cunoștințe solide de menaj și lucru de casă, caracter serios, temperament liniștit.

Fotografia și scrisori se primesc sub discreție și la dorință se restituiesc.

A se adresa: „Serios”, gara Vișina, post restante. *Jud. Romanși România.*

Licitațiune.

Subscrierul avocat, încredințatul doamnei Gisella Löw născ. de Fiedler, face cunoscut cumea proprietatea susnumitei: casa din Sibiu, Zenghofplatz Nr. 11, N-rul fund. 1242 H + 1 2 . . . top, — care constă parte din parter, parte din etaj, cu 6 odăi, 2 culine și 1 odăie mansard, o va supune licitației publice voluntare, pe lângă prețul strigărei de 24000 coroane.

1. Ziua de licitație se va ține în 18 Septembrie 1911 în Sibiu, cancelaria advocației, strada Cislădiei Nr. 34.

CONDIȚIUNI:

1. Imobilele susnumite nu se vor vinde sub 5/6 parte din prețul strigării.

2. Celce vreau a lua parte la licitațiune sunt obligați a depune un vadiu de 10% cu bani gata sau în hârtii de valoare, la mâna avocatului subseris.

3. Cumpărătorul e obligat a plăti prețul cumpărării în 2 rate egale; rata este a se plăti:

prima la 15 zile dela ținerea licitației, iară rata a doua tot dela ziua licitației la 30 zile, cu interese de 5%, la subscrierul avocat.

— Vadiul se va scoti în rata din urmă.

4. Cumpărătorul este obligat dela ziua licitației începând a suporta darea decadență și spesele de intabulare.

5. Proprietatea imobilei cumpărată, să va intabula numai după achitarea prețului de cumpărare, pe spesele cumpărătorului.

Nagyvárad, 9 August 1911.

Dr. Iulia Boncz
advocat.

258 1—4

Un excelent potolitor de sete.

Când soarele își revărsă cele mai călduroase raze pe pământ, atunci mai cu seamă acei oameni au a suferi mult de sete, cari, mai ales la agricultură, își exercită profesiunea lor sub cerul liber.

Cine nu știe că apa astâmpără setea numai pentru un foarte scurt timp, băuturile alcoolice însă și o mărește încă, afară de aceasta, luate în timpul lucrului au un efect foarte amărâtor.

Deci cu siguranță va interesa pe cetitorii noștri de a afla, că cu bani puțini se poate prepara din „Enrilo” de Franck

Un potolitor de sete,

care chiar la o întrebuintare continuă, se adevărește în tot-d'auna atât ca gustos cât și ca priincios.

1 kg. din această băutură agreabilă costă împreună cu adausul corespunzător de zahăr numai 3 fill.

Pentru ori-ce informațiuni firma Heinrich Franck Söhne din . . . este la dispozițiune atât cu instrucțiunile de întrebuintare cât și cu indicarea acelor domni comercianți, cari țin continuu „Enrilo” în deposit.

O încercare se recomandă foarte călduros.

Nr. 718.911.

:60 1—2

Licitațiune minuendă.

Comuna Talmăcel dă prin licitațiune minuendă verbală, care se va ține la Duminică în 27 August a. c. la 3 ore d. a. în cancelaria comunală, clădirea unei case silvanale în muntele „Zmbră” (Buceciu) lângă străduțea funicularului societății ungaro-italiene.

Oferte în scris și oferte ulterioare nu se vor considera.

Condițiunile mai amănunțite să pot afla la cancelaria comunală.

Primăria comunală.

Ioan Fanea
not. com.

Dmitru Oancea
primar.

Árverési hirdetés.

A nagy-nyedi Bethlen főiskola felenydmuzsinai 3000 kft. holdas szálderjének idei mekk terület e folyó évi augusztus hó 27 én délelő: 10 órakor nyilvános árverésen eladatik. — Árverezni szándék azok kötelesek az árverés megkezdése előtt 200 korona bányaténzt letenni.

Részletes feltevések a hivatalos órák alatt alulírott hivatalban megtekinthetők.

Nagy-nyed, 1911. évi Augusztus hó 14 én.

261 1—1

Fő skola jó-záigazgatósa

Piese de teatru

de Emanuil Suciu

potrivite pentru a fi reprezentate la sato:

„Nunta Tiganiului” comedie originală într'un act, scrisă în versuri, preț 60 fill.

„Am plecat la țară” dialog comic . 30 fill.

„Tiganiul în căruță” dialog comic scris în versuri ediția a III-a . 20 fill.

„Tiganiul cântă” comedie originală într'un act, scrisă în versuri ediția a III-a preț . 30 fill.

Să pot procura dela „TIPOGRAFIA POPORULUI” din Sibiu precum și dela autor în Magareiu u. p. Bükös (N.-Küküllő vm.) trimiteți prețul înainte, plus 5 fill. pentru poștă după un exemplar.

Odăi mobilate

pe timp mai lung sau mai scurt, foarte potrivite pentru cei ce vizitează Sibiu sau băile dela Ocna-Sibiului, se afla în Sibiu, aproape de gară. La dorință se dă bucură și vîplul întreg, pe lângă preț moderat.

Informațiuni mai deaproape se dan la administrația „Foi Poporului.”

206 5—5

Nr. 1283/1911

258 1-2

Publicare de licitație.

În 27 August 1911 st. n., la 3 ore după amiază, comuna polițioasă din Sebeșel, dă prin licitație minuendă întreprinderea edificării cărcimii comunale.

Prețul de strigare e 7800 Cor. 70 fl.

După aceasta sumă a se depune vândul de 10%, în bani gata sau în hârtii de valoare. Licitațiunea să va ține în cancelaria comunală din Sebeșel.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitațiune să pot vedea la primăria comunală din Sebeșel (Cercul Sebeșului).

Sebeșel, la 14 August 1911.

Primăria comunală.

O fetiță de școală

din casă bună să primește cu viptul întreg la o văduvă de funcționar în Sibiu.

Informații se dau la administrația „Foi Poporului”.

246 2-3

Vinuri bune vechi

ardelenesti

se află de vânzare în cantități și mai mari, pe lângă prețuri moderate, la

Ieronim Spornic, 822 14-8

în Sibiu, strada Zeughofplatz Nr. 13.

Prețul bucatelor

În Sibiu la 15 August st. n.:

Grâu	Cor. 15,60 până 20,98 de hectolitru		
Blăcară	10,60 „ 11,60 „		
Ovă	7,60 „ 8,80 „		
Cucuruz	10,80 „ 11,60 „		
Cartofi	2,60 „ 3,20 „		
Fasole	— „ — „		
Pină Nr. 3	86,80 „ 91,60 la 100 chilo		
„ „ 4	85,80 „ 85,80 „		
„ „ 5	84,60 „ 84,60 „		
Blăniță	170— „ 180— „		
Unsoare de porc	180— „ 188— „		
Sân brut	50— „ 62— „		
Sân de lumini	76— „ 86— „		
Sân de lumini topit	92— „ 92— „		
Băpna	54— „ 54— „		
Fân	4,80 „ 6,50 „		
Lemne de foc neplătite	7,70 „ 8— la met. cub		
„ „ plătite	6,70 „ 7,0 „		
Spirt rafinat	1,80 „ 1,85 la litru		
Spirt ordinar	1,78 „ 1,80 „		
Carne de vită pentru supă Cor. 1,32 până 2— la chilo			
„ „ friptură	2— „ 2,40 „		
„ „ vitel	1— „ 1,80 „		
„ „ porc	1,52 „ 2— „		
Ovă, 10 bucăți	—,57 „ ,87 „		
Un pătrar de miel	— „ — „		
Carne de cal	—,80 „ 1,20 „		

În Budapesta în 16 August st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo Cor. 11,97 până 11,52 la 50 chilo		
„ „ 78 „ „ 11,40 „ 11,62 „		
„ „ 80 „ „ 11,52 „ 11,67 „		
Blăcară	8,97 „ 9,17 „	
Ovă	8,20 „ 8,50 „	
Ovă	8,32 „ 8,50 „	
Cucuruz nou	7,80 „ 7,90 „	

Unsoare de porc Cor. 172— până 176— la 100 chilo

Blăniță . . . . . 148— „ 168— „

Blăniță de lăptărie C. 146— până 190— la 100 chilo

„ „ trifoiu . . . . . 116— „ 146— „

Forci îngrășăți pentru untură C. 1,60 până 1,67 la chilo

„ „ carne . . . . . 1,60 „ 1,80 „

Vitel . . . . . — „ — „

Prețul banilor în 16 August n.

	cumpără:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,31	11,40
100 Lei, hârtie	84,70	85,15
100 Lei, argint	98—	84,50
100 turcești, aur	21,35	21,65
100 sterlingi englezești	23,85	24,06
100 marce, aur	117,20	117,65
100 „ hârtie	117,20	117,65
100 „ hârtie	18,95	19,06
100 Rable rusești, hârtie	253,50	254,50
100 „ „ argint	248,50	246—

De închiriat.

În orașul Sebeșel săsesc, în strada Dăii Nr. 16 d, în apropiere de casarmă bucarilor și de băile din nou edificând, la poziție foarte bună să află de închiriat o casă unde e și licențe de cărcimă.

Deslușiri dă mai detaliat proprietarul Petru G. Opincaru.

Nu uita

stimate cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat celit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai celit în inseratul din „Foaia Poporului”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lăptirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Scriitor de mașină

(Yost Nr. 10) află aplicare în cancelaria avocatului

Dr. V. DAN

SIBIU, strada Schewitz Nr. 10.

Piane și armoniuri

din cele mai bune fabrici, livrează semnatul pe lângă prețuri convenabile cu garanță. Totodată dau informații gratuite cu privire la procurarea de instrumente muzicale de arcuș sau suflat, pentru alcătuirea de orchestre trebuință privată.

T. Popovici
profesor de muzică

Sibiu (Nagyszeben), str. Cienădiei Nr. 7

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4% pe lângă anunț cu 4 1/2%, iar depuneri mai mari cu 5% Depuneri și ridicări să pot face și prin Cassa de păstrare postală Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă împrumuturi:

pe cambii
pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități
pe obligațiuni cu cavenți
ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).
Dobânda variază între 8% și 6% după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

Schimbă adică cumpără și vinde ori-ce fel de monede străine cu cursul zilei.

Direcțiunea.

Serviciu solid, prompt și conștientos.

PRIMA FABRICĂ

transilvană ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și lăcătușerie de artă și construcție

instalată cu forță electrică

11 17-30

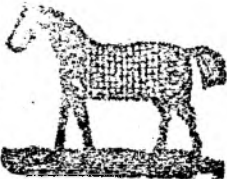
E. PURECE, Sibiu—Nagyszeben
Strada Fanului (Schmiedgasse) Nr. 19.

Cataloge de prețuri gratis și franco.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie
ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Strada Cienădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârșobi) permanent în deposit.

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco. Comande prin postă se efectuează prompt și conștientos. Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cai și cofere de călătorie.

Un commis,

bană în branşa de manufactură,
aplicaţiuni sau condiţiuni favorabile, la
Comşa & flu Salişte (comitatul
239 3-5

2 sau 3 băieţi de şcoală

un zău sau şcoala poporală, se primesc
şi ovarit într-o casă bună străină
Sibiu.
Informaţiuni mai de aproape se dau la
Administraţia „Foii Poporului“.

De închiriat.

închiriez anual, sau pe timp de 3 ani,
proprietatea mea constatătoare din o casă cu
şi o cameră, dintre cari, una pregătită
baltă; un cuptor pentru copt pâne şi
sistem ca la oraş, două grajduri şi o
afitoare în comuna Vlădeni (comit. Fă-
Informaţiuni mai de aproape să pot că
acea comună sau la subsemnatul Ioan
Nistor comerciant în comuna Herseni
Căny, comit. Fogaras). 243 3-3

O maşină şi huciu

scărmanat de lână în stare bună să afle
de vânzare cu preţ moderat la 3-3

JOHANN KÖNIG

Sibiu, strada Belitoarei (Schlachthausgasse) Nr. 5.

Johann Schaser
măestru zidar

Sibiu, Wagnergasse Nr. 9
face tot felul de lucrări de zidărit
şi unde în provincie, cu preţuri moderate.
240 3-3

Mare succes

inseratele în „Foia Poporului“, unde sunt
citate de mii de persoane de pretutindenea,
în toate ţările şi din toate cercurile sociale,
atât inteligenţă cât şi popor.

De aceea „Foia Poporului“ este cel
mai potrivit organ pentru publicarea a tot
felul de inserate: pentru ocuparea sau cău-
tarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări,
cumpărări, deschideri de prăvălii şi alte in-
stituţiuni, cum şi anunţarea a tot felul de
mărfuri şi articoli ce trebuiesc persoanelor
singuratic sau în familie. — Informaţi asu-
pra preţului inseratelor se dau cu plăcere la

Administraţia
„FOII POPORULUI“.

uri de masă escelente,

cu 52 şi 60 fleri la cumpărare
cel puţin 50 litre ofere negustoria
de vinuri

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Urezului 20.

5000 Coroane plătesc celui-ce ar mai
căpăta vre-odată durere
dinţi ori îi va miroşi gura după-
ce va folosi apa
dintă a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. E4 Bar-
Winkler Viena 191. Sommergasse 1. În Sibiu;
macile: în Piaţa mare 10; în Piaţa mică 27;
Cisnădiei 59; uliţa Turnului (Saggasse); uliţa
2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Guşteritei
Cisnădiei În Bistriţa: farmacia lui Herbert.
Căpătesc, farmacia Lederhinger: Sighişoara:
cia lui Ligner.
Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinţi
lui Bartilla. Denunţări de falsificare vor fi bine
plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimit
sticle cu 5 cor. 80 fl. franco 56 18-

La „Croitoria Universală“**I. PETRAŞCU**

strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. strada Cisnădiei Nr. 30.
Telefon Nr. 172.

Aduc la cunoştinţa onoratului public, că mi-au sosit cele mai nouă
stofe engleze şi indigene pentru sezonul de vară şi toamnă
— astfel că stau la dispoziţia on. public pentru a efectui ori-ce
comande în branşa croitoriei după modelele cele mai nouă.

Serviciu solid şi grabnic. — Preţuri moderate.

Sprijiniţi industria română!

292 23-

CAROL GÜRTLER

lăcătuş de artă şi construcţii

Sibiu, strada Guşteritei Nr. 26

recomandă onoratului public interesat atelierul său, unde se
execută tot felul de lucrări ce se țin de branşa lăcătuşeriei.

Afară de aceea la mine se află totdeauna în depozit

cuptoare de ori-ce mărime şi cu diferite preţuri. 48 25-53

Important pentru cumpărători şi proprietari de motoare!**MOTOARE DE BENZIN**

stabile, precum şi iocomobile pentru îmblătit, şi pentru agricultura, construcţie proprie
probată, sunt de vânzare cu preţuri ieftine, direct dela producător. Pentru construcţie se garantează.
Se execută ieftin şi conştienţios tot felul de reparatni la motoare Dässel, motoare pentru
oleiu brut şi benzin, ştrelelire de cilindri, mărinci nouă, verigi, ventile, aparate pentru oleiat
şi aprina, precum şi toate lucrările ce vin înainte la motoare 39 17-

Singurul atelier special în Transilvania

Ferd. Zaller

Institutul pentru construcţie de motoare, maşini şi automobile
Sibiu, strada Franciscanilor Nr. 6.

Motoarele mele sunt executate foarte precis pe baza unei praxe îndelungate, de aceea sunt mult
mai superioare altor motoare străine.

Toate în lume se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casel, — numai păpuşii şi chetele executate în atelierul lui

Vasile Ban la „Cisma roşie“

după cum se numeşte prăvălia lui, se ieftinesc 151 18-

Pentru ce?

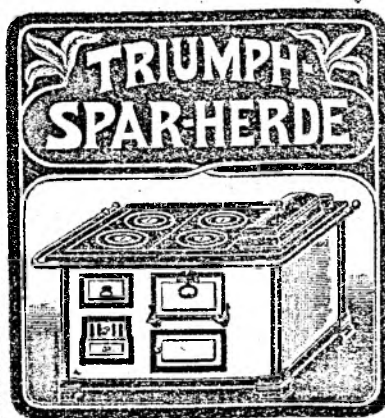
Pentru că această renumită prăvălie de încălţăminte s'a
mărit în casa proprie şi la fiecare păreche se trage jos
chiria. De aceea el poate lîfera păpuşii buni şi trainici pe lângă preţuri ieftine.

VASILIE BAN

SIBIU, Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 oare înainte de amezii.

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ŞI PÂNĂ ACUM.

Cuptoare „Triumph“

în toate mărimile şi diferitele execuţii.

Marca „TRIUMPH“ patent

Catalog se trimite la dorinţă gratis şi franco.

Triumph-Werke Ges. m.
b. H.

fabrică de cuptoare şi sobe 200 10-25

WELS, Oberösterreich (Austria-de-sus)

Reprezentant în Sibiu:

JOSEF JIKELI, strada Cisnădiei 47.

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă sã răspândesc preten-
derea, în toate țările, în toate
cercurile sociale. Pentru acest
scop sã ofere indeosebi insera-
rea în „FOAIA POPORULUI”.
Informații sã dau și comande
sã primească la administrația
FOAI POPORULUI.

Frumsețea.

Cea mai fe.binte dorință a fiecărei dame
este fără îndoială: a fi tot mai frumoasă și
pen.ru a ajunge acest scop, sã folosească de
ori-ce ocazie, își vâpște fața cu mijloace de
necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are
de urmare, că fața în loc sã dev.e mai fru-
moasă, sã ruinează în de.ăa, încât este lipsă
de timp lung și de o îngrijire extrem de mire
până ce sã restaurează iarăși.

Rezultatul unui în lume, ce l-a obținut
farmacistul din Arad Clemente de Földes cu
Margit-Crème a sã (cu deosebire în Franția
și Germania), a îndemnat pe mulți a imita
acest mijloc de renume universal, nestricăcios
și care singur are efect miraculos contra tuta-
sor necurătențiilor din față, pistrii, pete de
frot, bubuțe etc. Aceasta natural, că nu a suceso
nimănui, de oarece se rețu preparării Margit
Crèmei nu-l știe decât inventatorul și produ-
centul, care își păstrează acest secret, pregă-
tind întotdeauna singur acest preparat. Mar-
git-Crème este prin urmare tot egal, prelu-
crare este întotdeauna îngrijită, d.n care cauză
efectul este rapid și sigur. De aceea sã admo-
niază damele cu toată seriozitatea a nu-și unge
fața cu tot felul de alifii; sã se folosească
numai un astfel de mijloc, care sã recomandă
și de medici vestiți englezi, americani și fran-
cezi, ca un mijloc cu efect sigur, nestrică-
cios și pentru conservarea frumseții. Acest
mijloc cosmetic (de frumsețe) pe renume uni-
versal este Margit Crème a lui Földes, care
deja după o folosință de 4-5 zile schimbă
total pielea feții, depărtează pistrii, perele de
frot, zgrăbunțele, mitesse-i, roșata feții și a
mâinilor, dă feții frumsețe ideală, vioiciune și
înfrășoare fine c.s.ă. Pe lângă aceasta Margit-
Crème e deplin nestricăcios. Un borcanel costă
1 Cor. unul mare 2 cor. Săpun Margit 70
filieri. Pudră-Margit (albă, roșă și crème) 1 C.
Toate mijloacele aceste sã pot folosi și sepa-
rate Margit Crème a lui Földes sã capătă în
toată lumea în fiecare farmacie mai mare, dar
dacă undeva nu s'ar afla sã ne a' resămă direct
la inventatorul: **Clemente de Földes,**
farmacist în Arad. 110 6 8

Se cară în Sibiu la farmacile:

Karl Felsch, farmacie.
Fabriein Guido, farmacie.
Gustav Meltzer, prăvălie de săpunuri.
Meltzer, parfumerie.
P. C. Molnar, farmacie.
Morcher Károly, drogerie.
Müller Károly, drogerie.
Piszl Károly, drogerie.
Rummler Er. in, farmacie.
in Agnita la Fröhlich Vilmos.
in Kaposvár la A. W. Lingner.
in Mediaș la Obert József.

Marca de protecție: „Anker”

Uniment. Capsici comp.

1. locușă revu

Anker-Pain-Expeller

este ex. tot de cost valorat de mult, care
sã folosească de mulți ani ca mijloc alge-
ră la padăgră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de poșetă va-
loare sã fii precauți la cumpărare
și sã primiți numai etichetă originală în
care e ca marca de protecție „Anker” și ca
sămăntă Richter. Cu preț de 80 B. C. 1-40
și Cor. 7— sã capată aproape în toate far-
maciile. Depozit principal la Ioanl. Richter,
farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
„Leul de aur” în Praga.

Sămăntă Elisabeta Nr. 8 sec.

Expediție simă. 293 53-42

Berea albă și neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari
în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e
căutată și se bea
cu plăcere de toți
cari o cunosc, atât
la orașe cât și la
sate. 107 20—

Că berea no-
stră e foarte cău-
tată se poate vedea
și de acolo, că cum-
părători se înmul-
țesc mereu.

Tot felul de tipărituri
moderne

execută ieftin, grabnic și conștient

„Tipografia Poporului”

SIBIU

strada Măcelarilor Nr. 12.

Pentru ori-ce ocazie

se află

DIFERITE ILUSTRATE FRUMOASE

în mare alegere și cu diferite prețuri.

TOT FELUL de BILETE de VIZITĂ

în cel mai modern stil.

HARTIE de EPISTOLE

în diferite prețuri și calități.

BILETE de CUNUNIE

dela cele mai simple până la cele mai fine.

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA”

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

60 32—

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recu-
noscute de cele mai efine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesio-
nale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă
sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și
asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente cor-
porale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apadute.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până
la finea anului 1910 K 5 003,540 78
Capitale **asigurate pe viață** 4.834.801-12
achitate „ 4 571,035-31

Starea asigurărilor cu foc K 119.889,992—
sfârșitul anului 1910 viață „ 11.020,366—
Fonduri de întemeiere și de „ 2.428,817—
rezervă „

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice
informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.
Persoane versate în Acuișiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul insti-
tutului în condiții favorabile.

Deschidere de atelier.

Am onoare a aduce la cunoștința onorabilului public, că mi-am deschis un

Atelier de compactorie

SIBIU, strada Pintenului (Sporengasse) Nr. 18.

Bazat pe o praxă de mai mulți ani, mă aflu în plăcută poziție de a putea executa tot felul de lucrări din branșa compactoriei în timpul cel mai scurt, — lucru cu gust și pe lângă prețuri convenabile.

Deosebi atrag atențiunea p. t. comercianților, oficiilor publice și institutelor de bani, că eu execut și cărțile lor trebuincioase, dela execuția cea mai simplă până la cea mai fină și mai modernă.

247 2-3

Rogând onorabilul public pentru binecuvântul său sprijin, semnez

Cu toată stima

KOLOMANN MICHNAY
compactor

SIBIU, strada Pintenului 18.

Ludovic Ferencz,

CROITOR DE BĂRBAȚI

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stofe de vară

în mare asortiment

noutățile 59 32—

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stofe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

In Hala de mobile

strada Sării Nr. 33 SIBIU Salzgasse Nr. 33

se află totdeauna și se execută:

276 14— **Odăi complete pentru dormit****Odăi pentru mâncare**

precum și **tot felul de mobile singuratice** dela cele mai simple până la cele mai fine.

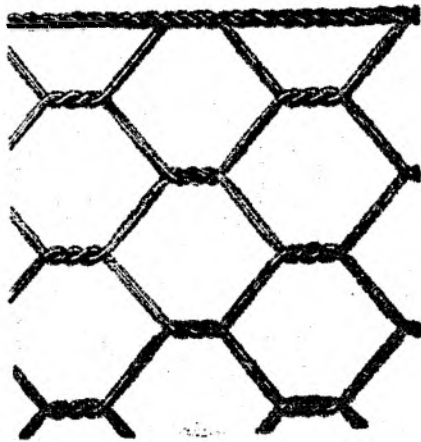
Scaune (jețuri) încovoiate în mare alegere

Fabricațiune proprie

Prețuri ieftine

CAROL HOREDȚ

mălestru măsar

Împletituri de sârmă

cu ochiuri în ori ce mărime și groșime a sârmei, pentru tot felul de închisori. 113 20—32

Porland și
Romancement

de Brașov și Beociner

Pentru zidiri**Traverse****Stucătură de trestie.****Împletitură „Bacula“**

Materialul de zidit în viitor.
Ieftinește orice zidire. :

Fier de Cudșir în rude,
fier modelat, fier în rude
și fier de închelat
în 600 profile și dimen-
siuni se află în depozit

TEVI

de fier co-
vâcit și fie
turnat pre-
cum și Fi-
tinga
Pumpe pentru fântâni și alte
industrii
Sfîrdele de găurit pământul
și la fântâni.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.**AVISO!****PRĂVĂLIA DE HAINE**

pentru dame și domni

Josef Schlesinger

198 10—

Piața mare Nr. 22 se află dela 20 Iulie 1911 în

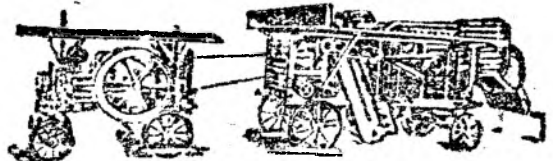
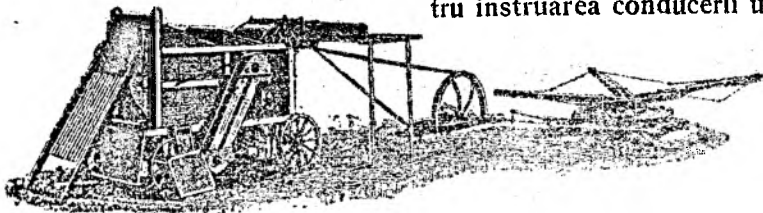
Strada Cisnădiei Nr. 31**Frații Gömöri**

Magazin dela fabrică
pentru mașini economice

* Budapesta,IX., Boráros-
tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

NOU! NOU! Cea mai simplă și mai completă garnitură de Mașini de îm-blătît cu motor în timpul de acum. Re-
tru instruirea conducerii unei astfel de mașini se trimite gratis cumpărătorilor un monteur.

Construcția cea mai nouă.

83 28—52

Vârtejuri de îmblătît și curățit,
cari merg foarte ușor, cu întocmirea în
formă de sac, prin ceea-ce cu ajutorul a
3—4 cai, foarte ușor se poate îmblăti.

Mașinile numite mai sus le oferim pe
lângă deplină garanție și condiții avan-
tagioase de plată.

Cumpărători serioși, cari se interesea-
ză de mașinile noastre, îi cercetăm noi
acasă personal pe speșele noastre, prin

ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea
gentului, ajung deci mai ieftin în posesia-
nea mașinei și sunt siguri de cel mai bun
serviciu.

Mașinile, cari au fost livrate prin fir-
ma **FRAȚII GÖMÖRI**, au fost bine pri-
mite preste tot locul și sunt recomandate
cu căldură la toți economii.

Catalog și preliminar de spese se trimite la cerere gratis.

Mai departe recomandăm economilor
mașini de sămănat, construcția cea mai
nouă, tăvăluguri pentru sdrobotul pie-
trigului și tot felul de mașini economice,
apoi mașini pentru fabricarea de cără-
midă, țiglă de coperit, țiglă de ciment
pentru coperit, alte mărfuri de ciment,
precum și forme de fier pentru fabrica-
rea de țevi de ciment și țevi la fântâni
și mașini pentru spargerea pietrii.

Cel mai mare succes:

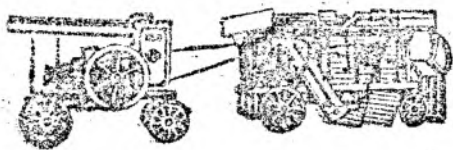
Peste 1000 garnituri de treierat cu motor
în circulație

**Vestitele garnituri de treierat
cu motor**

dela renumita fabrică de motoare

Kállai LAJOS**Budapest, Gyár-utca 28**

să recomandă tuturor economilor pe lângă
garanția deplină ca cele mai bune.

Invinge peste tot local. Catalog principal gratis.

Intre toate motoarele exis-
tente recunoscute ca cele mai
simple.

162 14—25

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale pu-
blicității românești din provincie, m'am
hotărât să deschid în Budapesta birou
de informații și

24 28—

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile
înaintate la ministere și la alte foruri,
orice informații comerciale și în gene-
ral în orice cauză dau în răstimp de
2—3 zile ori și mai, rezolvând toate ches-
țiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vor-
besc în persoană cu referenții cauzei și
rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijloace comer-
ciale și comanda.

Prețuri moderate, servicii prompt,
informații detaliate.

La viză sâmbet la gară.

L. Olariu,**Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.****Fumătorilor de țigarete!**

Uniți-vă contra scumpetei enorme
a țigaretelor. Nu va sperie mi-a
osteneala! Folosiți

**TUBURI
Iacobi Antinicotin**

sau hârtie de țigarete
„OTTOMAN“ (Cap de țară)
și „TIP-TOP“ (biberonul auriu).

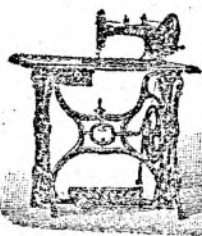
Mașini de cusut pentru trebuinte
casnice sau in-
dustriale, de cea mai bună fabricație.

**biciclete și
gramofone**

se pot cumpăra cu
prețuri moderate și
plătire în rate favorabile la

BODOR BELA

magazin de mașini de
cusut și biciclete la

Făgăraș**Str. Honvéd Nr. 11.****În America unicul Depozit de cărți românești
Biblioteca Română în New-York**

65 St Marks Place.

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sa-
nada, să ceară marele și ilustratul catalog al acestei singure instituții
mâne care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în
mânia și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente mu-
zicale; fonograme, gramofone, plăci și tuburi cu cântece românești, cu
sornice de tot felul, giuvaericele, mașini de scris, aparaturi de farmacie,
tice, articole de toaletă, furi de foarte mare trebuință. — Catalogul
se trimite fiecărui gratis și tot felul de informații particulare
gând marcă pentru răș-
mitere.

Sunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTISunt
ANTINICOTI**Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.**

Clește de marcat
oile 1 buc. C. 4-12

Coasă Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată C. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Pentru fiecare bucată garantez. Adeci, eu schimb orice coasă provă-
zută cu semnul [CFJ], care nu ar corespunde, chiar și atunci când ea a fost
batută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încre-
dere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coa-
selor vândute.

Clește american
pentru butul por-
celor 1 buc. C.—10
100 de inele la el
C.—70

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra!

Nicoale pt. coase

Forma fig. 2 3 Fig. 5 a 250 300 Fig. 6 a 250 grame

1 buc. C. —80 —80 1 buc. C. —70 —80 —85

Ciocane pentru coase

Fig. 5 a 250 300 Fig. 6 a 250 grame

1 buc. C. —70 —80 —85

Tiltone de

coase

Nr. 4, 1 bucată
C.—18

Nicovalele și ciocanele pentru coase se vând fiecare bucată sub garanție. Fiecare bucată
care s'ar dovedi de prea tare sau prea moale, să schimbă.

La nicovalele și ciocanele pentru coasă să fim atenți la insigniul meu comercial
scutit în lege.

Acaste coase cu insigniul [CFJ] și unelte de bătut coasa garantate să mai
adă la următoarele firme: Abrud: Teofil Faur, Ioan Manavits. Alba: Romul To-
den, One z, Ioan Czizk. Agărbieiu: Johann Schuller. Agnita: Brüder Gunze Filiale,
Johann K. Schuller. A-Iulia: Depozitul Carol F. Jickeli. Apoldul-mare: And. Glaz, W. Roth.
Andreas Eder. Avrig: Gustav A. Reschner, Albert Kisch. Bărbant: Dumitru Dădărat. Benic: Ni-
colae Francu. Berghiu: Nicolae Ionescu. Bicz (Gyergyó): Lancel Gizea. Bolaciu: Martin Wil-
lesch, Fritz Knall. Bradu: Fritz Kis h. Bucurdea-Granoasă: Chirilă Borza. Cacova: Dănil Iosif.
Căta: Fritz Knall. Cârța: Moritz Lesmann. Câmpeni: Aurel Ioanele, Const. Gh. Bolog, O lea George.
Cartage: Nicolae Triffa. Cetea: Costea Aleman. Cincul-mare: Lancel G. Andee. Cincul-mare: Johann
Kaufmann. Clora: Simion Socaci. Clenădie: Mih. Mathias. Konsumverein, Johann M-sch. Cobleza:
Karl Falk. Cristian: J. G. Conerth. Cegir: Johann Un h. Chistalân (Micești): Ioan Ivân. Căta:
Todor Mezan, Dumitru Posa. Dica: Petru Poiana. Dobârea: Thomas Bachmann. Erceul-mare:
Israel Adolfin. Feres: Lorenz Ferencz Făgăraș: Karl König. Frăua: Josef Schuster. Găta-de-sus:
Ilie Iuga. Găta-de-jos: Ioan Reciu. Gurazului: Ioan Tristiu, Ioana Tristiu. Hăpria: Ioan Lasz.
Henig: Ioan Miclăuș. Hașă: Daniel Ungar. Hășuș: Michael Simion. Jidveia: Johann Orend.
Samuel Wachsmann. Loamăș: Moritz Klein. Lopadea-română: Ilarie Iosif. Mercurea: Karl Kib-
debo. Mihălt: Klein Markus, Arsenie Floarea. Noerichiu: Alfred Römer, Georg Buchholzer. No-
române: Arnold Lesman. Oena-Sibinului: Avram Savu, Stoia Ioan Pre-up. O-Cărtășoara: Ioan
Scorobetu. Oeide: Mihály Kutscher. Orlat: Loloi Simion, George Baciu. Poiana: Ioan Berdog.
Poiana (Nyrméző): Nicolae Floas, Pianul-de-sus: Ilie Voșan, Ioan Nicoară, Pavel Romanian.
Pianul-de-jos: Reisz Salomon. Răhau: Luca Stoica. Richisdorf: Andreas Nemenz. Ropla-mont:
Moldovan Gyulán. Săsaș: Julius Kerekes. Săliște: Dumitru Roșca Căpitanu. Sântimbru: Dum-
tru Roșca. Scărisoara: Parascchia Costea. Sebeșul-săse: J. hann T. Gross. Seica-mare: S. G.
Theil, Julius Everth Seica-mic: Johann Brantsch. Selimbăr: Milea Irimie. Stimule: Fridrick
Keul Spring: Nicolae Stoia. Sipoș Gyula. Șoroghin: Elekes Lejos. Sone: Josef Graef, Jan-
& Victor. Gornărtia: Franz Seibal, Samuel Schmiedt. Streza-Cărtășoara: Ioan Stopu. Timș:
Gerő Székelyhid. Trăscău: Klocza János. Tili,ca: Vasile Jaga. Ungurei Mathias Stefan.
Zlatna: Traian Baica.

Tiltone pentru enți de coasă, emailate pe din lăuntru și pe din afară, 1 bucată C.—40
și suflate cu zinc, foarte durabile, 1 buc. C.—40. Căți de coase dela 10 ft. în sus, în asor-
timent bogat, 1 buc. C.—40. Căți de bergamo albastre negre, insigniul [CFJ] 1 buc. C.—60.
Coade de coase, pentru coase de cereale, 1 bucată C.—96. Greble de fer pentru coase de ce-
reale, de șirofat pe coadele simple de coase de lemn, 1 bucată C. 1.40. Teve de găteț con-
umflării vitelor, pentru vite Cor. 6.—, pentru vitei Cor. 5.50.

172 13—